

Vmbo leerlingen in de gemeente Groningen

Van schooljaar 2017-2018 tot en met schooljaar 2021-2022

OIS Groningen
September 2023

Inhoudsopgave

1. Achtergrond	3
1.1 Prognose leerlingen voortgezet onderwijs	3
1.2 Voortgezet onderwijs in de gemeente Groningen	4
1.3 Huidig onderzoek	6
2. Kwantitatief onderzoek	7
2.1 Verloop leerlingen	7
2.2 Ontwikkeling brugjaren	10
2.3 Verloop leerlingen per vmbo niveau	12
2.3 Schooladviezen	14
2.4 Herkomst vmbo leerlingen	17
3. Kwalitatief onderzoek	19
3.1 Wordt er een verschuiving van vmbo adviezen waargenomen?	19
3.2 Is er een verschil tussen advies en daadwerkelijke plaatsing?	20
3.3 Wat is het effect van dakpanklassen?	21
3.4 Heeft het vmbo een bepaald imago?	21
3.5 De keuze voor specifieke scholen	22
4. Conclusie	24
Bijlage 1. Spreiding vmbo leerlingen gemeente Groningen per school, in 2017 en in 2022	26
Colofon	45

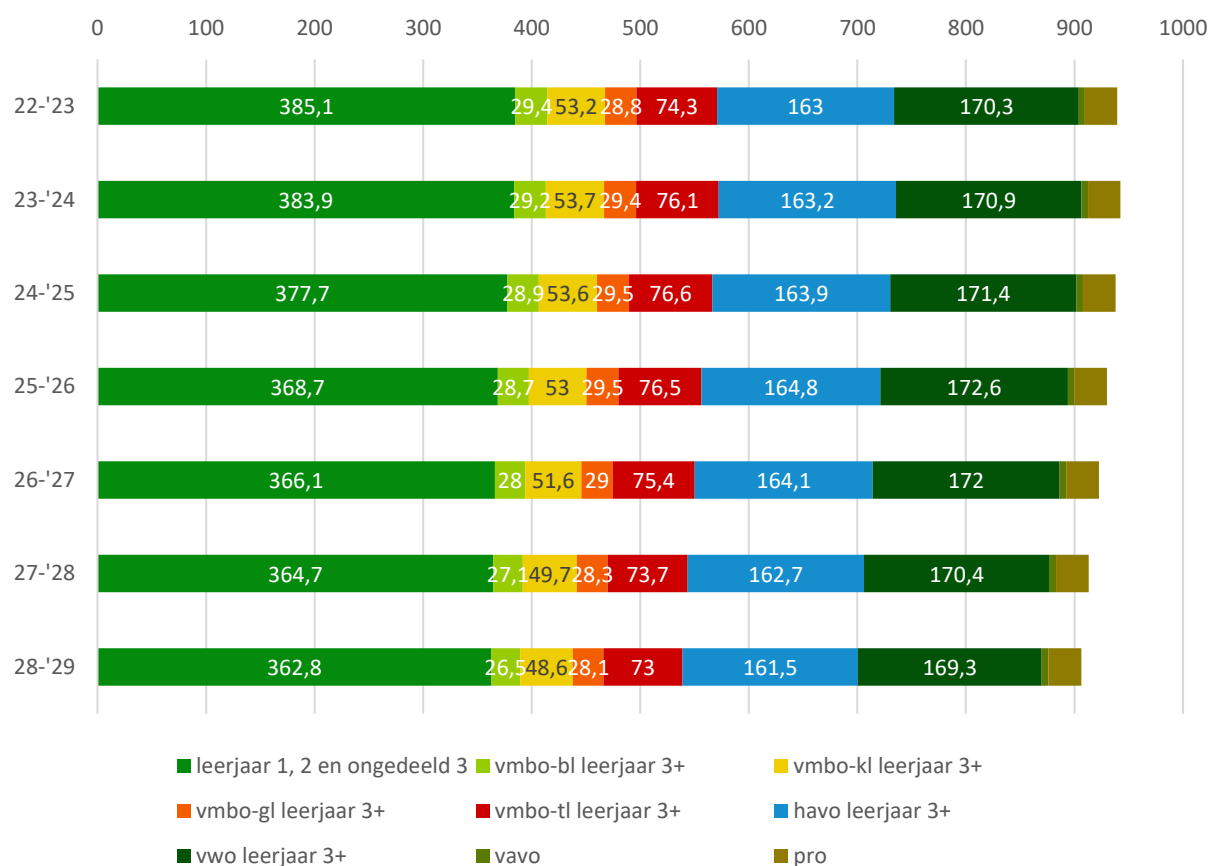
1. Achtergrond

1.1 Prognose leerlingen voortgezet onderwijs

Het aantal leerlingen in het voortgezet onderwijs (vo) daalt al jaren in Nederland. De verwachting is dat het vo de komende 10 jaar krimpt met gemiddeld 12%, van 1.000.000 naar 870.000 leerlingen. De leerlingendaling is ongelijk verdeeld over Nederland. Ook binnen provincies kunnen de verschillen groot zijn. In een stad kan er groei zijn, terwijl er 20 kilometer verder een flinke krimp is. In sommige regio's loopt de krimp zelfs op tot meer dan 35%, dit geldt in het bijzonder voor perifere regio's zoals Oost-Groningen, Delfzijl en Zuidoost-Drenthe (bron: [Rijksoverheid.nl](https://rijksoverheid.nl) en vo-raad.nl/).

Er zijn prognosemodellen die een beeld geven hoe de leerlingenaantallen zich gaan ontwikkelen. Figuur 1 laat bijvoorbeeld de huidige prognose (referentieraming 2022) van leerlingen in het voortgezet onderwijs in heel Nederland zien (bron: [Rijksoverheid.nl](https://rijksoverheid.nl) en [OCWincijfers.nl](https://ocwincijfers.nl)).

Figuur 1. Prognose leerlingen voortgezet onderwijs, naar onderwijssoort, in Nederland, x1000

Bron: <https://www.ocwincijfers.nl/sectoren/voortgezet-onderwijs/leerlingen/prognose-aantal-leerlingen-vo>

In Figuur 1 is een afname te zien van het totaal aantal leerlingen in het vo de komende 6 jaren. Naast de onderbouw (leerjaren 1, 2 en 3 in het geval van havo/vwo), is in het vmbo de verwachte leerlingendaling over 6 jaren het grootst, met name in de basisberoepsgerichte leerweg (bl; een

afname van bijna 3 procentpunten) en kaderberoepsgerichte leerweg (kl; een afname van 4,6 procentpunten).

Ook tussen de sectoren van het vmbo is de verwachting dat er verschillen in leerlingendaling zichtbaar zullen zijn. De verwachte daling is het hoogst in de sectoren Zorg & Welzijn, Techniek en Economie met zo'n 9%. De krimp in het aantal derdejaarsleerlingen zal het minst voelbaar zijn in de sector Groen (-3%) (bron: <https://www.rijksoverheid.nl>). Vestigingen binnen het vmbo zullen door deze verschillen in de toekomst dan ook een zwaardere druk gaan voelen om het onderwijs nog georganiseerd en betaalbaar te houden.

1.2 Voortgezet onderwijs in de gemeente Groningen

Prognose voortgezet onderwijs gemeente Groningen

Ook in de gemeente Groningen is de verwachting dat het aantal leerlingen in het vo zal afnemen, zie figuur 2. Net als bij de landelijke prognose zien we deze daling voornamelijk in de onderbouw (leerjaar 1,2 en 3) en in het vmbo. In het schooljaar 2028-2029 zullen er in de gemeente Groningen naar verwachting 8% minder leerlingen het vmbo volgen dan in het huidige schooljaar (2022-2023). Voor de havo is dat 4% minder en het vwo 3% minder.

Figuur 2. Prognose leerlingen voortgezet onderwijs, naar onderwijssoort, in de gemeente Groningen

Bron: www.data.groningen.nl

Scholen Gemeente Groningen

In de gemeente Groningen bieden in totaal 11 scholen vo aan, zie Tabel 1. Sommige scholen hebben

verschillende locaties zoals het Reitdiep College of Christelijk Scholen Gemeenschap (CSG). Sommige locaties bieden enkel vmbo aan, zoals op de locatie Kluiverboom waar dependances van het Werkman College en de CSG gevestigd zijn.

Tabel 1: Onderwijstype per school/locatie in de gemeente Groningen

School	Onderwijstype
CSG Wessel Gansfort	Brugjaar, vmbo-theoretisch lj 3-4, havo/vwo lj 3, havo lj 4-5, vwo lj 4-6
CSG Augustinus	Brugjaar, vmbo-theoretisch lj 3-4, havo/vwo lj 3, havo lj 4-5, vwo lj 4-6
CSG Selion	Brugjaar, vmbo-basis lj 3-4, vmbo-kader lj 3-4, vmbo-theoretisch lj 3-4
CSG Kluiverboom	Brugjaar, vmbo-basis lj 3-4, vmbo-kader lj 3-4, vmbo-theoretisch lj 3-4
Gomarus College Vondelpad	Brugjaar, havo/vwo lj 3, vmbo-basis lj 3-4, vmbo-kader lj 3-4, vmbo-gemengd lj 3-4, vmbo-theoretisch lj 3-4, havo lj 4-5, vwo, lj 4-5
Gomarus College Magnolia	Brugjaar, havo/vwo lj 3
Gomarus College Lavendelweg	praktijkonderwijs
Internationale Schakelklas Groningen	Brugjaar 1-2
H.N. Werkman Stadslyceum	Brugjaar 1-2, havo/vwo lj 3, havo lj 4-5, vwo lj 4-6
Topsport Talentschool Groningen	Brugjaar 1-2, vmbo-theoretisch lj 3-4, havo/vwo lj 3, havo lj 4-5, vwo lj 4-6
Werkman VMBO	Brugjaar 1-2, vmbo-basis lj 3-4, vmbo-kader lj 3-4, vmbo-gemengd lj 3-4, vmbo-theoretisch lj 3-4
Heyerdahl College	Praktijkonderwijs
Maartenscollege	Brugjaar 1-2, Internationale stroming, vmbo-theoretisch lj 3-4, havo/vwo lj 3, havo lj 4-5, vwo lj 4-6
Praktijkschool De Bolster	praktijkonderwijs
Praedinius College	Brugjaar 1-2, havo/vwo lj 3, vwo lj 4-6
Kamerlingh Onnes	Brugjaar 1-2, vmbo-theoretisch lj 3-4, havo/vwo lj 3, havo lj 4-5, vwo lj 4-6
Simon van Hasselt	Brugjaar 1-2
Leon Van Gelder	Brugjaar 1-2, vmbo-basis lj 3-4, vmbo-kader lj 3-4, vmbo-gemengd lj 3-4, vmbo-theoretisch lj 3-4
Vrije school Zutphen-Groningen	Brugjaar 1-2, vmbo-theoretisch lj 3-4, havo/vwo lj 3, havo lj 4-5, vwo lj 4-6
Willem Lodewijkgymnasium	Brugjaar 1-2, havo/vwo lj 3, vwo lj 4-6
Montessori Lyceum Groningen	Brugjaar 1-2, havo/vwo lj 3, havo lj 4-5, vwo lj 4-6
Montessori Vaklyceum	Brugjaar 1-2, vmbo-gemengd lj 3-4, vmbo-theoretisch lj 3-4
Harens Lyceum	Brugjaar 1-2, vmbo-theoretisch lj 3-4, havo/vwo lj 3, havo lj 4-5, vwo lj 4-6

Bron: www.duo.nl; onder brugjaar valt zowel vmbo, havo en vwo; lj = leerjaar

1.3 Huidig onderzoek

Onderzoeksvraag

Zowel landelijk als op regionaal niveau wordt er een daling verwacht in het aantal leerlingen in het vo, met name in het vmbo. De directie Maatschappelijke Ontwikkeling (DMO) heeft aan de afdeling Onderzoek, Informatie en Statistiek van de gemeente Groningen (OIS Groningen) gevraagd om te onderzoeken of deze daling in vmbo leerlingen ook in de afgelopen jaren **in de gemeente Groningen** heeft gespeeld. Daarnaast wil DMO graag weten welke mogelijke redenen ten grondslag liggen aan de (verwachte) daling.

Opzet onderzoek

In dit onderzoek is alleen gekeken naar de **gemeente Groningen**. Meerdere vragen zijn aan bod gekomen, waaronder:

- Is het aandeel van vmbo leerlingen in de afgelopen 5 jaar gedaald, en hoe ontwikkelde het aandeel vmbo leerlingen zich ten opzichte van de andere leergangen (e.g., havo, vwo) in de afgelopen 5 jaar? Hoe ontwikkelde het aandeel leerlingen binnen de verschillende vmbo leerwegen de afgelopen 5 jaar?
- Waar komen de vmbo leerlingen van de scholen vandaan? Is er verschil tussen de aan- en terugloop vanuit de stad en de regio? Is de aan- en terugloop van de vmbo leerlingen op de verschillende scholen in de afgelopen 5 jaar veranderd?
- Hoeveel groep 8 leerlingen hebben in de afgelopen 5 jaar vmbo advies gekregen en hoeveel leerlingen hebben uiteindelijk vmbo gedaan?
- Welke redenen zijn eraan te dragen voor de (mogelijke) terugloop van vmbo leerlingen?

Bij het beantwoorden van de vragen hebben we zover mogelijk gekeken naar de gemeente Groningen in het geheel, alsook op gebiedsniveau. Daarnaast is er gefocust op het vmbo in het algemeen, maar is er ook onderscheid gemaakt tussen de verschillende vmbo leerwegen. Om de onderzoeksvragen te beantwoorden is er zowel een kwantitatief als kwalitatief onderzoek uitgevoerd.

Kwantitatief onderzoek

OIS Groningen heeft registratie, CBS- en DUO data geraadpleegd om onder andere de aan- en terugloop van vmbo leerlingen, alsook de verdeling van leerlingen op de verschillende scholen in kaart te brengen. Aangezien het eerste en tweede jaar van vmbo veelal onder een brugklas vallen, waarbij verschillende stromingen mogelijk zijn, hebben we alleen jaar 3 en 4 meegenomen voor de analyses waarin specifiek naar vmbo wordt gekeken.

Kwalitatief onderzoek

Er zijn 24 groep 8-leerkrachten van verschillende basisscholen in de gemeente Groningen geïnterviewd. In het interview is onder andere gevraagd naar de redenen om voor het vmbo en bepaalde scholen te kiezen. Om de representativiteit van de respons te verhogen zijn de basisscholen gekozen op basis van gebiedsniveau en stroming, zoals aangeleverd door DMO. De volgende stromingen zijn meegenomen: Openbaar onderwijs, Algemeen bijzonder, Vrije school en christelijk onderwijs, waarbij Protestants-Christelijk, Rooms-Katholiek, Reformatorisch en Gereformeerd als een gezamenlijke christelijke stroming is beschouwd.

2. Kwantitatief onderzoek

Het voortgezet middelbaar onderwijs (vmbo)

Het vmbo duurt vier jaar en heeft vier leerwegen. De leerwegen verschillen van elkaar in niveau en mate van beroepsgericht en theoretisch onderwijs. Het vmbo maakt leerlingen klaar voor een opleiding in het middelbaar beroepsonderwijs (mbo). Soms stromen leerlingen na het vmbo door naar de havo. Een vmbo leerling kiest uiterlijk aan het eind van het tweede schooljaar een leerweg.

- Theoretische leerweg (vmbo-theoretisch): Leerlingen volgen grotendeels alleen algemeen vormende vakken.
- Gemengde leerweg (vmbo-gemengd): Leerlingen volgen over het algemeen één algemeen vormend vak minder. In plaats daarvan krijgen ze 4 uur beroepsgericht onderwijs. De algemeen vormende vakken zijn van hetzelfde niveau als in de theoretische leerweg.
- Kaderberoepsgerichte leerweg (vmbo-kader): Leerlingen volgen algemeen vormende vakken en beroepsgerichte vakken. Ongeveer de helft van de schoolweek (zo'n 12 uur) bestaat uit beroepsgericht onderwijs.
- Basisberoepsgerichte leerweg (vmbo-basis): Leerlingen volgen algemeen vormende vakken en beroepsgerichte vakken. Ongeveer de helft van de schoolweek (zo'n 12 uur) bestaat uit beroepsgericht onderwijs.

Iwoo

Voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben, is er leerwegondersteunend onderwijs (Iwoo). De leerlingen krijgen dan extra aandacht, bijvoorbeeld omdat ze in kleinere klassen zitten, of omdat ze extra begeleiding krijgen. Deze leerlingen zijn in dit onderzoek niet meegenomen.

2.1 Verloop leerlingen

Verloop voortgezet onderwijs

Tabel 2 laat het aantal leerlingen zien in het voortgezet onderwijs in de afgelopen 6 jaren in de gemeente Groningen. Het aantal totaal aantal leerlingen per jaar is redelijk stabiel gebleven; dit geldt ook voor het aantal leerlingen in het vmbo.

Figuur 3 laat *het aandeel* leerlingen per niveau per leerjaar in de gemeente Groningen zien. Hier is het aantal leerlingen per niveau afgezet tegen het totaal aantal leerlingen van het schooljaar. Ook hier zien we dat het aandeel leerlingen op alle niveaus redelijk stabiel gebleven is in de afgelopen 6 schooljaren. Het aandeel vmbo leerlingen ten opzichte van havo en vwo is zo goed als gelijk gebleven, met enkel lichte fluctuaties over de jaren. Concluderend zien we geen zichtbare verandering in het aandeel vmbo leerlingen in de afgelopen 6 jaren in de gemeente Groningen ten opzichte van andere leerniveaus.

Tabel 2. Leerlingen in het voortgezet onderwijs, peildatum 1 oktober van schooljaar

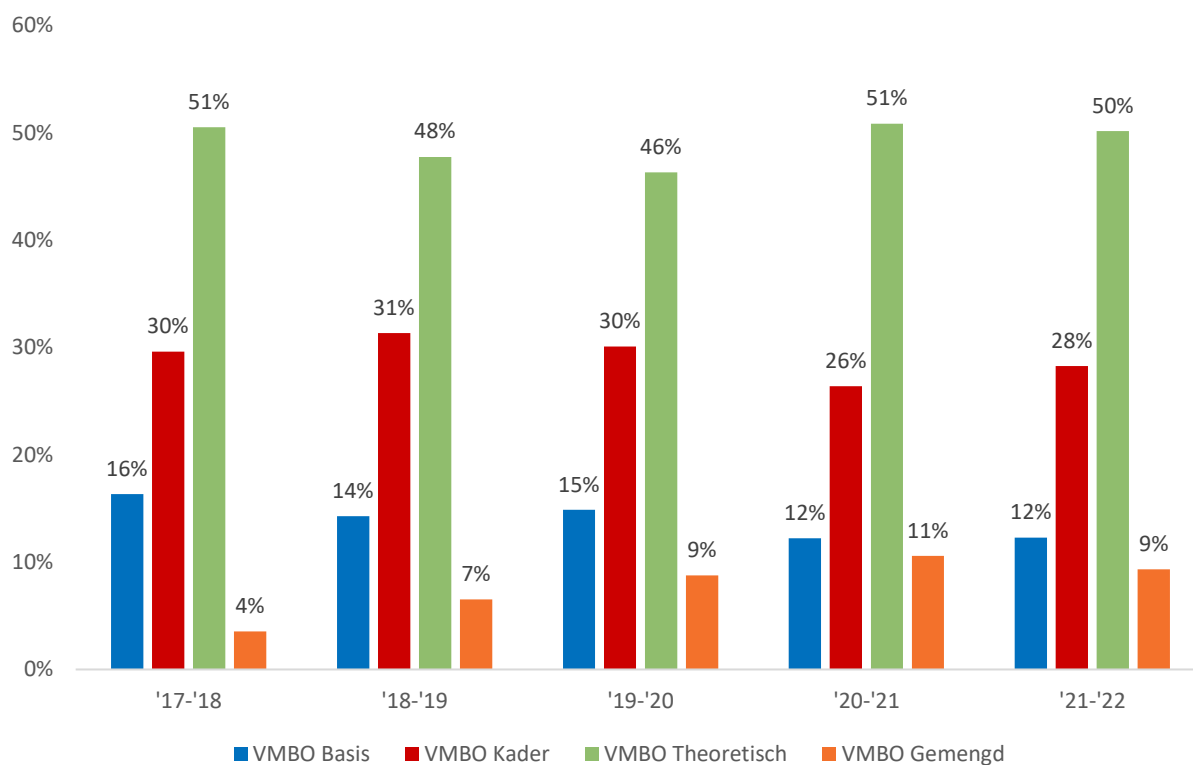
Soort onderwijs	Klas	'17-'18	'18-'19	'19-'20	'20-'21	'21-'22	'22-'23
praktijkonderwijs	1 t/m 6	476	481	506	518	537	565
brugjaar	1 en 2	5.888	5.908	5.982	5.993	6.115	6.285
lwoo	1 t/m 4	273	.	.	.	.	.
vmbo/mavo		2.212	2.400	2.357	2.213	2.137	2.290
havo/vwo	3	1.798	1.741	1.874	1.892	1.863	1.875
havo	4 t/m 5	2.231	2.289	2.139	2.135	2.155	2.169
vwo	4 t/m 6	3.046	3.136	3.071	3.064	3.015	2.876
internationaal school	1 t/m 6	199	178	172	191	171	164
Totaal		16.123	16.133	16.101	16.006	15.993	16.224

Bron: www.duo.nl

Verloop binnen het VMBO

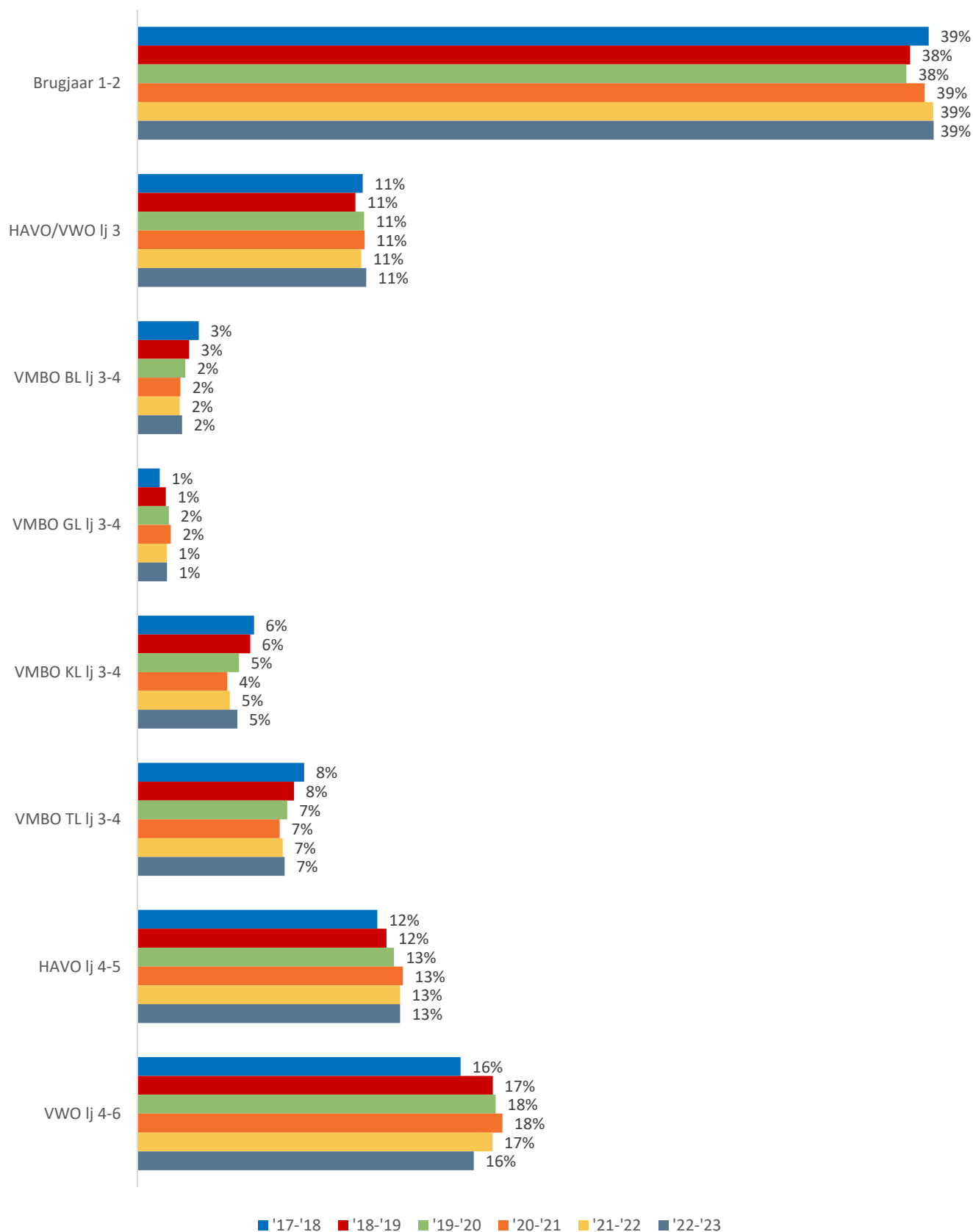
Het *aandeel* leerlingen dat de basisberoepsgerichte leerweg en kaderberoepsgerichte leerweg binnen het vmbo kiezen, laat de afgelopen 5 schooljaren een lichte daling zien, zie figuur 4. Het *aandeel* leerlingen dat daarentegen de gemengde leerweg binnen het vmbo kiezen, is gestegen in de afgelopen jaren. Het *aandeel* leerlingen dat voor de theoretische leerweg kiezen, is stabiel gebleven, met een lichte daling in schooljaar 2018-2019 en 2019-2020, wat zich weer heeft gecorrigeerd in schooljaar 2020-2021.

Figuur 4. Het *aandeel* leerlingen per VMBO niveau ten opzichte van alle leerlingen binnen het VMBO, per schooljaar

Bron: www.duo.nl

Figuur 3. Aandeel leerlingen per niveau ten opzichte van het totaal aantal leerlingen, per schooljaar*

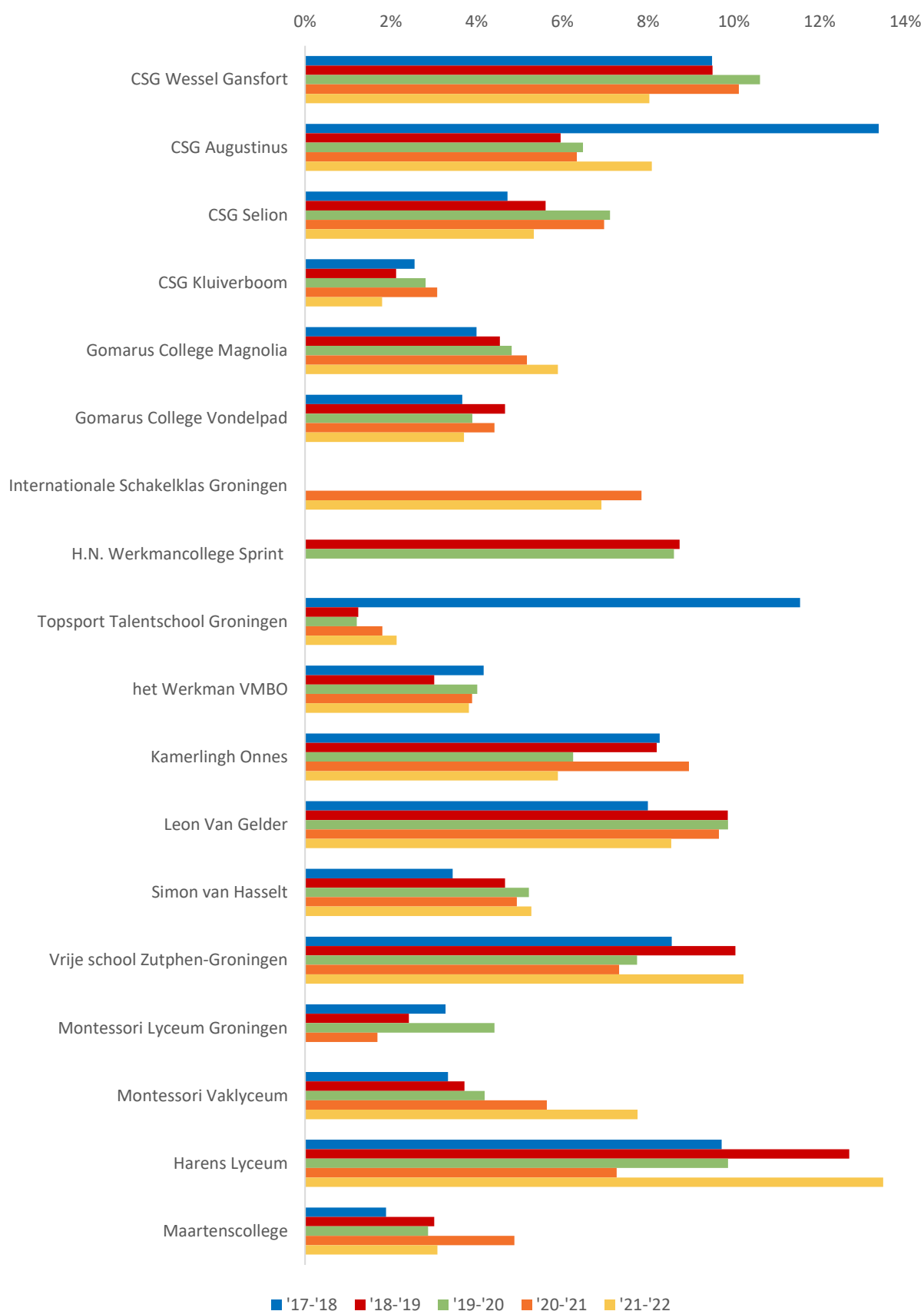
* Exclusief praktijkonderwijs, lwoo en VAVO; onder brugjaar valt zowel vmbo, havo als vwo; percentages zijn afgerond op hele percentages; Bron: www.duo.nl

2.2 Ontwikkeling brugjaren

Het voortgezet onderwijs begint met minstens één brugjaar. Een jaar dat een "brug" slaat tussen basisonderwijs en het voortgezet onderwijs. De scholen hebben echter de vrijheid ook het tweede en het derde leerjaar in te richten als brugjaar om daardoor de definitieve keuze voor een afdeling één of twee jaar uit te stellen. De scholen in de gemeente Groningen bieden voor vmbo leerlingen twee brugjaren aan.

Figuur 5 laat per school het aandeel vmbo leerlingen zien in het eerste brugjaar vanaf schooljaar 2017-2018 tot schooljaar 2021-2022. Omdat sommige scholen gecombineerde brugklassen kennen, is het niet altijd duidelijk of een leerling onder vmbo of havo valt. Daarom vallen onder het brugjaar in Figuur 4 alle eerste klassen vmbo en dakpanklassen vmbo/havo. Over het algemeen zien we ook hier geen grote verschuivingen wat betreft het aandeel leerlingen over de verschillende scholen. Het CSG Augustinus en het Topsport Talentschool Groningen van het Werkman College waren in schooljaar 2017-2018 populairder dan in de volgende jaren. Mogelijk zijn in schooljaar 2018-2019 een deel van de leerlingen die anders voor deze twee scholen zouden kiezen naar het Werkman College Sprint gegaan. Een van de minst populaire locaties is scholengemeenschap De Kluiverboom; we zien hier over de jaren een lichte afname in populariteit. Op het terrein van De Kluiverboom is zowel het Werkman College VMBO als het CSG gevestigd en wordt enkel vmbo aangeboden. Mogelijk zijn de kinderen die normaal voor de Kluiverboom zouden kiezen naar het Montessori Vaklyceum gegaan, waar we een toename in populariteit zien en ook een locatie is dat enkel vmbo aanbiedt.

Figuur 5. Aandeel vmbo leerlingen 1e brugjaar ten opzichte van het totaal aantal leerlingen, per school/locatie, per schooljaar

Bron: www.duo.nl

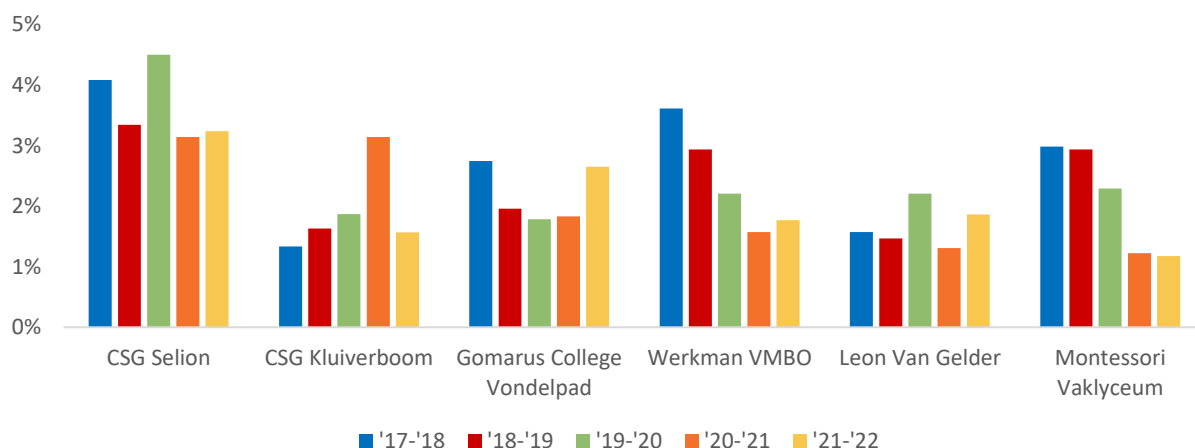
2.3 Verloop leerlingen per vmbo niveau

In onderstaande figuren is het aantal leerlingen van de verschillende leerwegen afgezet tegenover alle leerlingen in het gehele vmbo in de gemeente Groningen in een schooljaar. In de figuren is het verloop per school/locatie te zien in de afgelopen 5 schooljaren, wat ook een maat is voor de 'populariteit' van de school voor een specifieke leerweg.

Basisberoepsgerichte leerweg

Voor de basisberoepsgerichte leerweg (vmbo-basis) is CSG Selion het meest populair, zie figuur 6. Het Werkman College VMBO gealloceerd op de Kluiverboom en het Montessori Vaklyceum zijn de afgelopen schooljaren in populariteit afgenomen.

Figuur 6. Het aandeel leerlingen vmbo-basis ten opzichte van het totaal aantal leerlingen in het vmbo, per school/locatie, per schooljaar

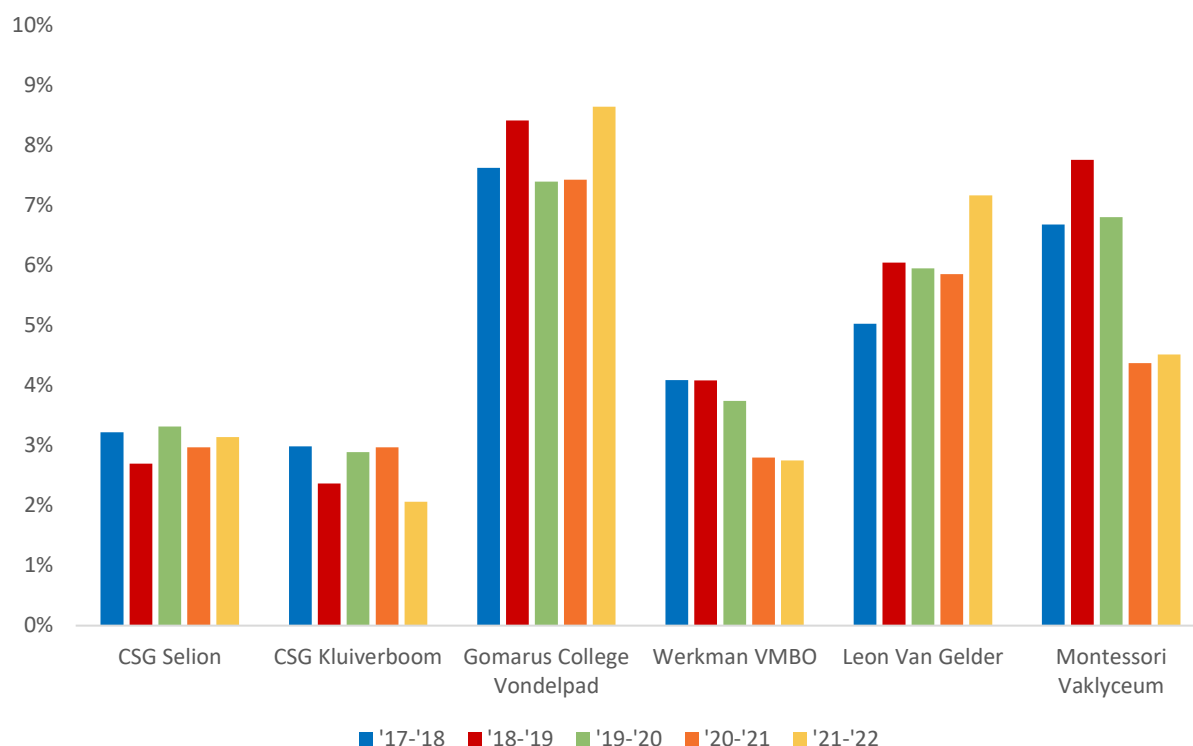

Bron: www.duo.nl

Kaderberoepsgerichte leerweg

In vmbo-kader zien we ook dat de locatie Kluiverboom van het Werkman College, alsook van het CSG, en het Montessori Vaklyceum minder populair zijn geworden in de afgelopen schooljaren, zie figuur 7. Het Gomarum College Vondelpad en het Leon Van Gelder werden daarentegen juist weer iets meer gekozen door leerlingen.

Figuur 7. Het aandeel leerlingen vmbo-kader ten opzichte van het totaal aantal leerlingen in het vmbo, per school/locatie, per schooljaar

Bron: www.duo.nl

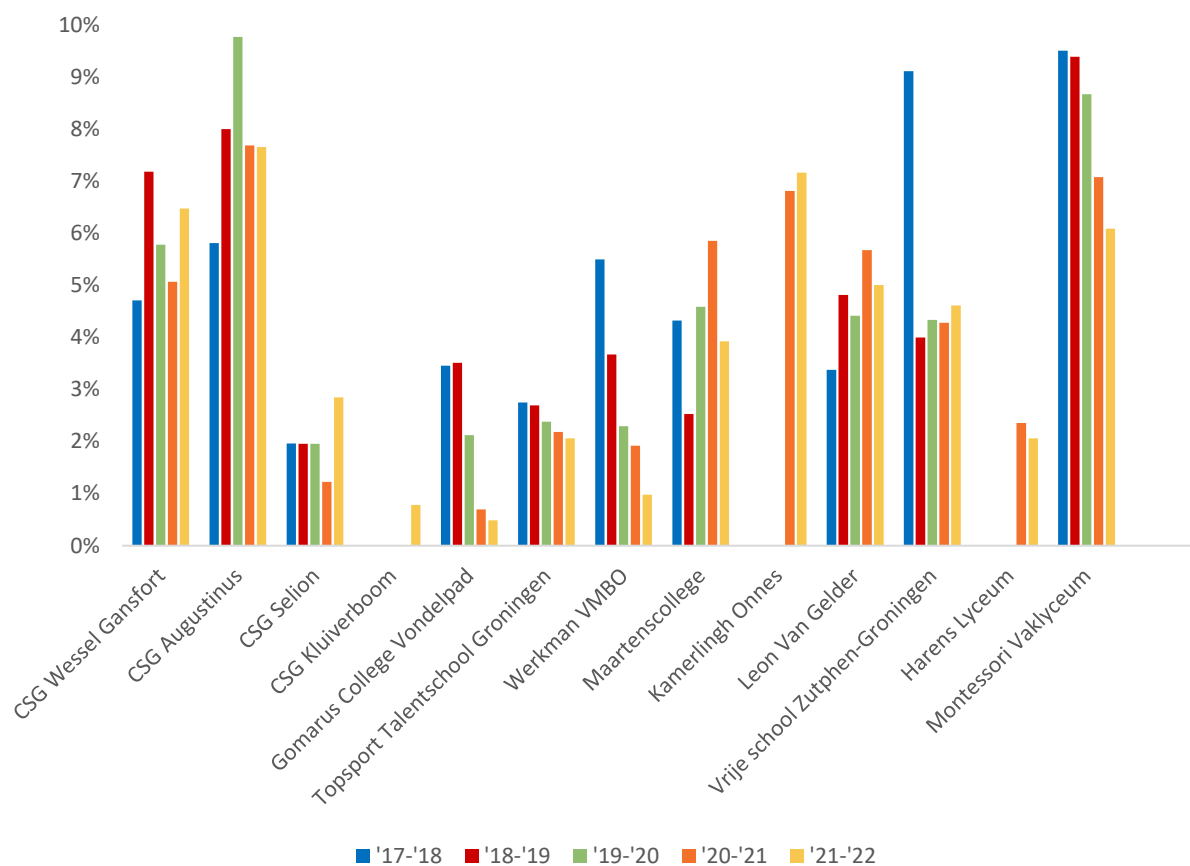
Gemengde leerweg

De gemengde leerweg wordt in de gemeente Groningen op enkele scholen aangeboden. In het schooljaar 2021-2022 zijn er 3 scholen waar leerlingen deze leerweg konden volgen, namelijk het Gomarus College Vondelpad, het Werkman VMBO en het Leon van Gelder. Wel zien we dat de gemengde leerweg in populariteit toeneemt in de laatste 5 schooljaren; van 4% van de leerlingen in schooljaar 2017-2018 naar 9% van de leerlingen in schooljaar 2021-2022. Met name het Gomarus College is populair onder deze leerlingen.

Theoretische leerweg

Van alle leerlingen die naar het vmbo gaan, kiest rond de 50% voor de theoretische leerweg. Een groot deel van deze leerlingen gaan naar het Montessori Vaklyceum en het CSG Augustinus, zie figuur 8. In de afgelopen 3 jaren zien we een daling in het aandeel leerlingen dat naar het Montessori Vaklyceum gaan en een stijging in het aandeel leerlingen voor het CSG Wessel Gansfort. Net als bij de andere leerniveaus, zien we een daling in populariteit bij locatie Kluiverboom van het Werkman College. Daarnaast trekt ook het Gomarus College Vondelpad in de afgelopen 4 schooljaren steeds minder leerlingen die vmbo-theoretisch willen volgen.

Figuur 8. Het aandeel leerlingen vmbo-theoretisch ten opzichte van het totaal aantal leerlingen in het vmbo, per school/locatie, per schooljaar

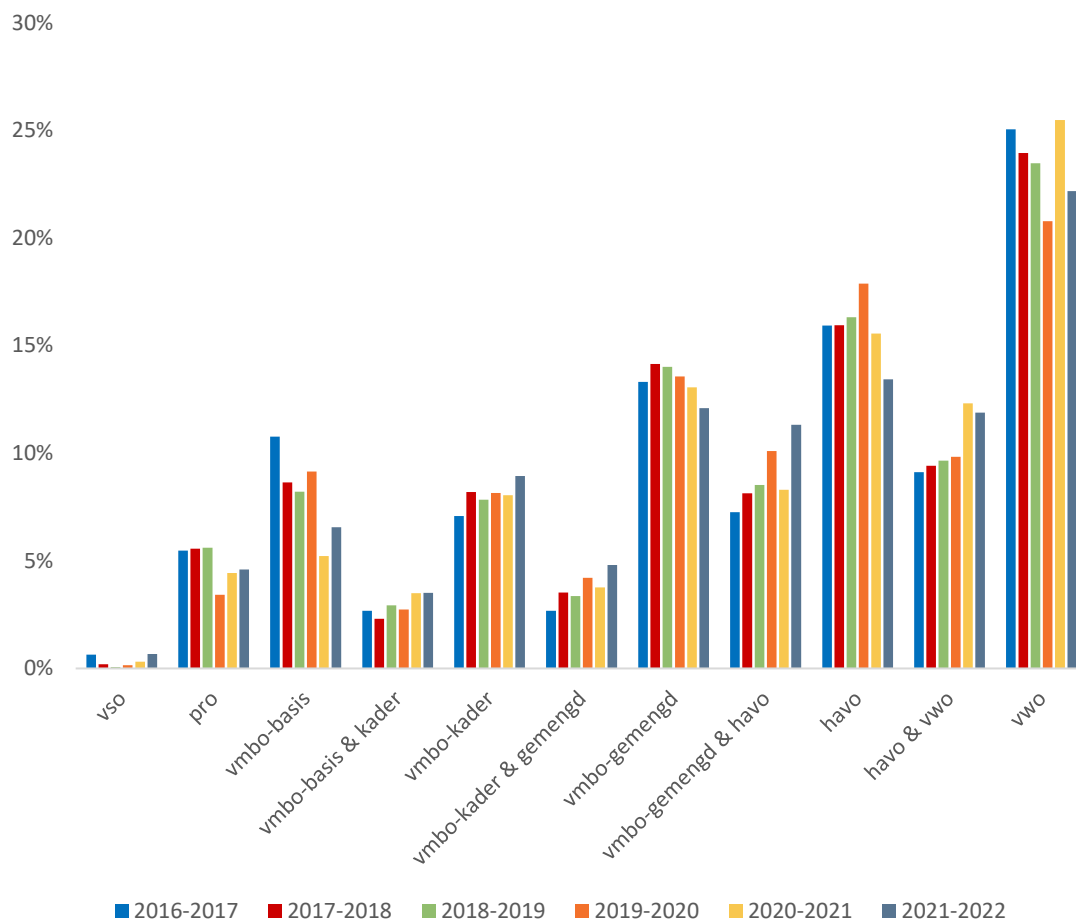

Bron: www.duo.nl

2.3 Schooladviezen

Figuur 9 toont de gegeven schooladviezen aan basisschoolleerlingen in groep 8, ten opzichte van de totale aantallen, in de gemeente Groningen. Het procentuele aantal schooladviezen per niveau is stabiel gebleven over de jaren, met als enige uitzondering een lichte daling in het aantal vmbo-basis adviezen in 2020-2021 ten opzichte van voorgaande jaren (5% ten opzichte van 9%-11%). Ook zien we lichte stijgingen in dubbeladviezen over de jaren en lichte dalingen in enkeladviezen.

Figuur 9. Het aandeel schooladviezen per niveau ten opzichte van het totaal aantal adviezen, per schooljaar

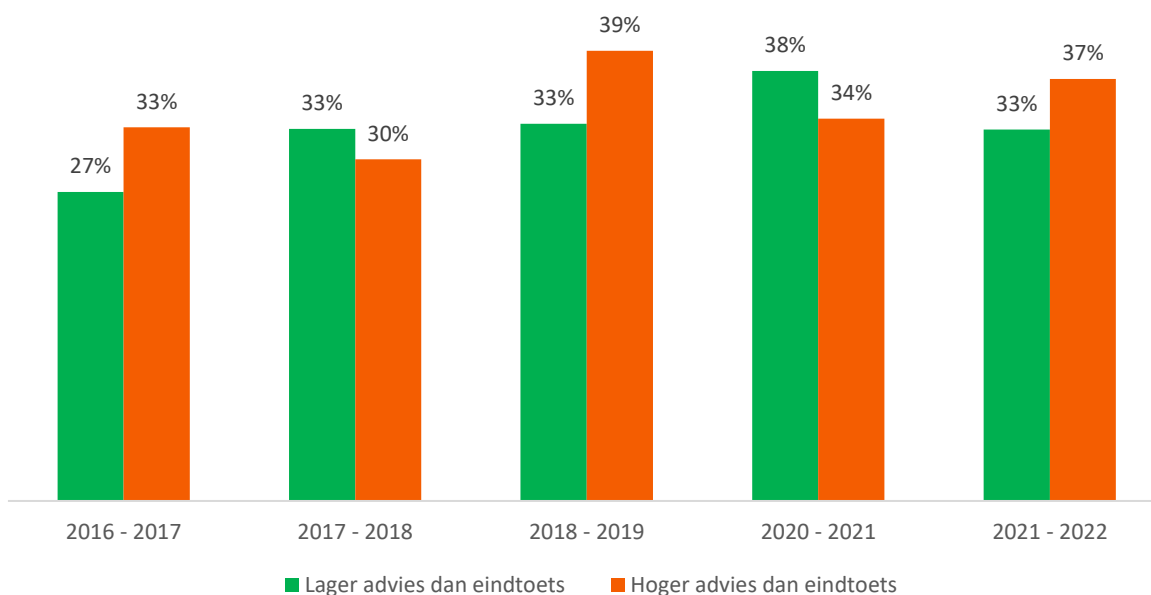

vso = voortgezet speciaal onderwijs; Bron: www.duo.nl

Heroverweging schooladviezen

In figuur 10 geeft weer in hoeverre er een verschil is tussen het advies dat op basis van de eindtoets gegeven is aan basisschoolleerlingen en het oorspronkelijke schooladvies, in de gemeente Groningen. Vanwege COVID-19 is er in het schooljaar 2019-2020 geen eindtoets afgenomen. Deze gegevens missen dan ook in Figuur 9. We zien een lichte trend in de toename van het aantal leerlingen dat van de school een hoger advies krijgt dan de uitkomst van de eindtoets.

Figuur 10. Vergelijking advies eindtoets met schooladvies

Bron: www.duo.nl

Bijstelling schooladvies

In Figuur 11 staat het procentuele aantal leerlingen dat in de afgelopen jaren een bijstelling kreeg van het oorspronkelijke advies ten opzichte van het totaal aantal leerlingen dat de eindtoets heeft gemaakt. De leerlingen die in aanmerking komen voor een bijstelling hebben een advies op basis van de eindtoets gekregen die hoger was dan het oorspronkelijke schooladvies (zie 'hoger advies' in Figuur 10). We zien geen grote veranderingen in het aandeel bijstellingen over de jaren heen.

Figuur 11. Percentage leerlingen met een bijstelling

Bron: www.duo.nl

2.4 Herkomst vmbo leerlingen

Voor de herkomst van de leerlingen hebben we gekeken waar de vmbo leerlingen in schooljaar 3 vandaan komen. In schooljaar 3 zijn de leerlingen de brugjaren van het vmbo voorbij en hebben ze definitief voor het vmbo gekozen. In tabel 3 staat een overzicht van de scholen en locaties waar leerlingen het derde en vierde jaar van het vmbo kunnen volgen.

Tabel 3. Scholen in de gemeente Groningen die vmbo leerjaar 3 en 4 aanbieden

School
Christelijke Scholen Gemeenschap - locatie Heerdenpad
Christelijke Scholen Gemeenschap - locatie Augustinus
Christelijke Scholen Gemeenschap - locatie Diamantlaan
Christelijke Scholen Gemeenschap - locatie Kluiverboom
Gomarus College - locatie Vondelpad
Werkman College - Topsporttalentschool
Werkman College - locatie Kluiverboom
Maartenscollege
Reitdiep College - locatie Eikenlaan
Reitdiep College - locatie Diamantlaan
Vrije school Zutphen-Groningen
Zernike College - locatie Vondellaan
Zernike College - locatie Van Iddekingeweg

In bijlage 1 is per schoollocatie de herkomst van de vmbo leerlingen te zien. Om het verloop van de leerlingen in kaart te brengen, is de herkomst van de vmbo leerlingen van zowel schooljaar 2017-2018 als 2022-2023 bijgevoegd.

CSG

Het CSG heeft 4 locaties in de gemeente waar een leerling een vmbo opleiding kan volgen. Opvallend is het CSG Augustinus, waar een toename van leerlingen te zien is in 2022 ten opzichte van 2017 vanuit de gemeente Groningen en omliggende gemeentes. Dit past tevens bij de eerder beschreven toename van leerlingen bij het CSG Augustinus. Daarnaast zien we dat de herkomst van de leerlingen bij het CSG Augustinus en CSG Selion in de afgelopen 5 jaren wat meer gecentreerd is geworden; de leerlingen komen vaker uit de directe omgeving van de school.

Gomarus College

Voor de vmbo-opleidingen van het Gomarus College komen leerlingen uit alle hoeken van de gemeente en zelfs vanuit de provincie. Dit is onveranderd gebleven in de afgelopen 5 jaren.

Werkman College

Bij het Werkman College zijn er 2 locaties waar leerlingen een vmbo opleiding kunnen volgen. Opvallend is met name de afname van leerlingen die voor het Werkman College hebben gekozen in 2022 ten opzichte van 2017, bij beide locaties. Met name kinderen uit de omliggende wijken waar de scholen liggen, zoals Lewenborg en Beijum, kiezen in 2022 voor een vmbo opleiding van het Werkman College. Leerlingen die verder weg wonen, lijken voor andere scholen te kiezen.

Maartenscollege

De spreiding van vmbo leerlingen bij het Maartenscollege is weinig veranderd. Het merendeel van de leerlingen komen uit de omliggende wijken. Een klein deel van de leerlingen komt verder weg vanuit buiten de gemeentegrenzen, zoals uit het Hogeland of Oldambt.

Reitdiep College

Het Reitdiep College bestaat uit 3 vestigingen, waarvan er 2 vmbo aanbieden, te weten het Kamerlingh Onnes en het Leon van Gelder. In 2017 hebben we enkel data voor het Kamerlingh Onnes. Net als in 2017 komt het merendeel van de leerlingen uit de wijken in de directe omgeving, zoals Paddepoel, Vinkhuizen en de Tuinwijk. Het Reitdiep College is populair, want ook leerlingen buiten de gemeentegrenzen, zoals het Hogeland of Westerkwartier, komen hier vmbo studeren.

Vrije School Zutphen – Groningen

Bij de Vrije School zien we een lichte kanteling in herkomst van leerlingen. In 2017 kwam een grotere dichtheid van leerlingen vanuit binnen de gemeentegrenzen. Dit is lichtelijk afgenomen in 2022, waar we tevens meer leerlingen van buiten de gemeentegrenzen, zoals het Hogeland en regio Midden-Groningen en Veendam, zien. Ook komen er hier leerlingen van buiten de provincie het vmbo volgen.

Zernike College

Het Zernike College heeft drie locaties waar een leerling vmbo kan volgen: het Montessori Vaklyceum Vondellaan, het Montessori Vaklyceum Van Iddekingeweg en het Harens Lyceum. Bij de locatie Vondellaan is er weinig veranderd in de laatste 5 jaren, maar bij de locatie Van Iddekingeweg zien we dat de herkomst van leerlingen buiten de gemeente lichtelijk is veranderd. Waar in 2017 het merendeel van de leerlingen buiten de gemeentegrenzen nog vanuit het zuiden kwam, zien we ze in 2022 tevens uit het noorden, oosten en westen komen, zoals het Hogeland, Midden-Groningen en het Westerkwartier. Desondanks komt het merendeel van de leerlingen nog steeds vanuit binnen de gemeente, met name uit de directe omgeving van de locatie van de scholen.

3. Kwalitatief onderzoek

Voor het kwalitatieve gedeelte van dit onderzoek zijn er in totaal 24 groep 8-leraren gesproken over een periode van 3 maanden (november 2022 tot en met januari 2023). Van de 32 basisscholen in de gemeente Groningen is in elke wijk geprobeerd om een openbare, christelijke en speciale school te selecteren. Drukte op school, persoonlijke omstandigheden en/of geen medewerking willen verlenen heeft ertoe geleid dat dit niet voor elke wijk mogelijk was. De deelnemende scholen waren enthousiast en wilden graag meedoen met het onderzoek. Zie tabel 4 voor de basisscholen waar de interviews zijn afgenomen.

Tabel 4. Deelname basisscholen

School	Stroming	Wijk
IKC Borgman Ebbinge	Openbaar onderwijs	centrum/oude wijken
St. Michaëlschool	Rooms-Katholiek	centrum/oude wijken
Karrepad	Openbaar onderwijs	centrum/oude wijken
Nassauschool	Protestants-Christelijk	centrum/oude wijken
De Wegwijzer	Protestants-Christelijk	Selwerd / Paddepoel
Katholieke Daltonschool Bisschop Bekkers	Rooms-Katholiek	Selwerd / Paddepoel
Feniks	Openbaar onderwijs	Vinkh/Held/Reitdiep
Rietzee	Protestants-Christelijk	Vinkh/Held/Reitdiep
Ploeg	Openbaar onderwijs	Hoogkerk
Rehoboth	Gereformeerd	Hoogkerk
Heerdstee	Protestants-Christelijk	Beijum
De PIT Groningen	Rooms-Katholiek	Beijum
Oosterhoogebrugschool	Openbaar onderwijs	Lewenb / OH-brug
Swoaistee	Openbaar onderwijs	Lewenb / OH-brug
t Kompas	Protestants-Christelijk	Lewenb / OH-brug
Brederoschool	Openbaar onderwijs	Zuid
De Tamarisk	Protestants-Christelijk	Zuid
Triangel	Gereformeerd	Zuid
G.S.V. Groningse schoolvereniging	Algemeen bijzonder	Zuid
Vrije school, Widar	Vrije School	Zuid
Fontein C.B.S.	Protestants-Christelijk	Ten Boer
Poort G.B.S.	Gereformeerd	Ten Boer
Peter Petersenschool	Algemeen bijzonder	Haren
Sint Nicolaasschool	Rooms-Katholiek	Haren

3.1 Wordt er een verschuiving van vmbo adviezen waargenomen?

De meeste leraren geven aan geen zichtbare verschuiving waar te nemen in het aantal vmbo-adviezen in de afgelopen jaren. Dit geldt ook voor vmbo-kader en vmbo-basis adviezen, waar landelijk wel een afname waargenomen is. Wel zijn verschillen tussen scholen te zien; sommige scholen hebben een populatie waar standaard weinig kinderen vmbo-adviezen krijgen, terwijl andere scholen juist een grotere populatie kinderen hebben met vmbo niveau. Vaak wordt hier de omgeving als reden gegeven: wijken als Haren en de binnenstad waar veel hoogopgeleide ouders wonen of werken zien meer kinderen met hogere schooladviezen. Scholen in wijken waarbij een relatief groter gedeelte van de populatie een lagere sociaaleconomische status heeft, zoals Lewenborg, hebben

meer leerlingen met vmbo-niveau. Ook hebben scholen het ene jaar een 'sterkere' klas dan andere jaren, wat inhoudt dat de hoogte van het schooladvies fluctueert.

"Kinderen moeten nu al in groep 6 dingen kunnen die ze voorheen in groep 7 moesten kunnen."

3.2 Is er een verschil tussen advies en daadwerkelijke plaatsing?

Middelbare scholen plaatsen kinderen op basis van de eindadviezen die ze van de basisscholen krijgen, na eventuele bijstelling. Het gebeurt volgens de leraren dus niet dat kinderen hoger worden geplaatst dan het advies dat ze van de basisschool meekrijgen. Veel scholen geven in een vroeger stadium een voorlopig plaatsingsadvies, dit is in het geval van de ene school eind groep 7 en in het geval van de andere school begin groep 8. Het schooladvies van de basisschool is gebaseerd op meerdere onderdelen: de plaatsingswijzer (gebaseerd op scores van de Cito-toetsen in groep 6 tot en met 8), de score van de eind Cito-toets in groep 8, de werkhouding en het verwachte niveau in de toekomst. De plaatsingsadviezen kunnen verschillen tussen leraren. Zo kijkt de ene leraar meer naar de score van de eindtoets in groep 8, terwijl de andere leraar meer naar de werkhouding van het kind kijkt.

De gesproken leraren hebben over het algemeen wel het gevoel dat ouders de gegeven schooladviezen aannemen en opvolgen; dit geldt met name op scholen in wijken met een gemiddeld of lagere sociaaleconomische status. Andere scholen zien soms wat meer tegenstrubbelingen, met name als er een lager advies gegeven wordt dan verwacht of gewild. Dit gaat in enkele malen zo ver dat leraren de eindgesprekken niet meer alleen durven te doen. Dit wordt in enkele wijken gezien waar meer hoogopgeleide ouders wonen, of bij ouders die zelf hard hebben gewerkt en graag het beste voor hun kind willen.

Rond januari/februari krijgen de leerlingen een plaatsingsadvies van de basisschool, waarna ze zich kunnen aanmelden voor het voortgezet onderwijs. Op basis van de eindtoets kan dit advies nog naar boven worden bijgesteld ten opzichte van het voorlopig advies; het wordt niet meer omlaag bijgesteld. Dit heeft onder andere te maken met het 'kansrijk adviseren', waar in het volgende onderdeel dieper op wordt ingegaan. Een enkele keer wil een ouder liever dat zijn of haar kind naar een niveau lager gaat dan geadviseerd, maar dit komt zelden voor.

Kansrijk adviseren

Een term dat veel door leraren is genoemd tijdens de interviews, is 'kansrijk adviseren'. Dit houdt in dat kinderen advies krijgen op basis van hun potentie en werkhouding en niet alleen op het niveau dat ze tijdens de toetsen laten zien, wat vooral momentopnames zijn. De meeste gesproken leraren zijn te spreken over het 'kansrijk adviseren' en vinden dat kinderen beter op hun plek komen. Wel is een gevolg van 'kansrijk adviseren' dat er sneller gemengde adviezen worden gegeven, dus bijvoorbeeld vmbo-tl/havo in plaats van alleen vmbo tl. Dit geeft het kind de gelegenheid om toch omhoog te stromen, mocht het in de toekomst wel een hoger niveau aankunnen. Hierbij is tevens vermeld dat het geven van gemengde adviezen niet altijd wordt toegestaan door de inspectie. Een tijd mochten er geen gemengde adviezen gegeven worden, tegenwoordig is het wel weer toegestaan.

3.3 Wat is het effect van dakpanklassen?

Naast 'kansrijk adviseren' is de toename in gemengde adviezen ook het gevolg van de ontwikkeling van brugjaren of dakpanklassen. Een dakpanklas geeft het kind de ruimte om zich te ontwikkelen omdat het kind pas na 1 of 2 jaar definitief op een niveau instroomt. De meeste gesproken leraren vinden de ontwikkeling van brugjaren of dakpanklassen prettig. Kinderen hebben langer de tijd om zich te ontwikkelen. Soms zit een kind tussen twee niveaus in. Bij twijfel wordt door de leraar vaak een dakpanklas geadviseerd. Ook ouders kiezen vaak bewust voor een school die dakpanklassen aanbiedt, zodat het kind wel de mogelijkheid heeft om een hoger niveau te bereiken.

3.4 Heeft het vmbo een bepaald imago?

De meningen over het imago van het vmbo zijn verdeeld onder de leraren. De meeste gesproken leraren geven aan dat het vmbo onder ouders een zeker imago heeft, alsof het 'niet goed genoeg' is. Hoewel er niet direct slecht naar het vmbo wordt gekeken, kiezen ouders vaak toch liever voor een hoger niveau als dat mogelijk is. Verschillende redenen worden aangedragen.

- Er is vanuit de overheid lange tijd gestimuleerd om een hogere opleiding te voltooien. Dit is bijvoorbeeld door het 'kansrijk adviseren' bevorderd. Ouders kiezen daardoor vaker voor een hoger niveau. Ook geeft het leraren de mogelijkheid om, naast alleen schoolresultaten, naar de potentie van het kind te kijken. Hierdoor wordt sneller een hoger niveau geadviseerd.
- Ouders hebben soms zelf niet de mogelijkheid tot een hogere opleiding gehad en willen dit wel voor hun kinderen. Het idee dat een hogere opleiding meer kansen biedt, blijft een hardnekkige gedachtegang van sommige ouders.
- Kinderen uit de omgeving gaan naar een hoger niveau en ouders willen niet dat hun kind achterblijft.
- Op sommige scholen zitten veel kinderen van buitenlandse ouders. In sommige culturen is het lastig om een hoger niveau te bereiken als er eenmaal een niveau is gekozen. Cultuurverschillen en onbekendheid met ons onderwijsstelsel speelt ook een rol bij sommige ouders.

"Ouders denken wel eens dat kinderen 'veroordeeld' zijn tot het vmbo."

Naast bovenstaande redenen is ook genoemd dat niet direct het imago van het vmbo, maar het imago van bepaalde scholen ervoor zorgt dat er minder kinderen naar het vmbo gaan. Hier worden met name scholen mee bedoeld die enkel vmbo aanbieden. Als de keuze er is, sturen ouders hun kinderen liever naar een school waar meerdere niveaus worden aangeboden, in plaats van een school dat alleen vmbo aanbiedt. Ook hier worden meerdere redenen voor gegeven.

- Zo zijn er bepaalde incidenten gebeurd op vmbo scholen dat het imago heeft aangetast, zoals steekpartijen. Er wordt een beeld gevormd van de scholen en de kinderen die daarop zitten en ouders vinden vervolgens niet dat hun kind daar 'tussen past'.

- Ouders zien bepaalde uitstraling van scholen dat hun niet aanstaat, bijvoorbeeld kinderen die buiten staan te roken.
- Ouders vinden het prettiger als kinderen ook omhoog kunnen stromen op dezelfde school, wat in het geval van vmbo naar havo op een vmbo school niet mogelijk is.

3.5 De keuze voor specifieke scholen

Aan de leraren is ook gevraagd waarom ouders voor specifieke scholen kiezen. Hier kwamen de volgende punten uit.

- De locatie. Ouders kiezen het liefst voor een school die in de nabije omgeving staat. Bepaalde redenen kunnen ervoor zorgen dat er toch een andere school wordt gekozen, bijvoorbeeld als broers of zussen of vriendjes en vriendinnetjes naar een school gaan die verder weg is; als er een (negatieve) imago aan een school hangt; en als de school niet kan bieden wat de ouders graag willen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan dakpanklassen, topsport en speciale begeleiding voor leerproblemen.
- Geloofsovertuiging. Met name gereformeerde en katholieke basisscholen zien dat ouders voor de vervolgopleiding van hun kinderen ook kiezen voor een school met dezelfde stroming. Verder wordt er door meerdere leraren van openbare basisscholen genoemd dat O2G2 druk op hen legt om voornamelijk openbare middelbare scholen te promoten die onder hun beheer vallen.

O2G2 staat voor Openbaar Onderwijs Groningen en is een onderwijsorganisatie waar 37 scholen onder vallen, bestaande uit basis, voortgezet en speciaal onderwijs. De scholen werken samen aan onder meer onderwijskwaliteit, of dat nu gaat om het onderwijsproces, huisvesting, administratie of infrastructuur. Meer dan 17.000 leerlingen en 2.100 medewerkers maken deel uit van de organisatie, wat hun één van de grootste onderwijsorganisaties in Noord-Nederland maakt.

- Dakpanklassen. Met name scholen die dakpanklassen tl/havo aanbieden, zijn steeds populairder geworden onder ouders, vooral in vergelijking met scholen die enkel vmbo aanbieden. Over het algemeen merken leraren dat de meeste ouders een zo hoog mogelijk niveau voor hun kind willen behalen. Als een kind een tl-advies heeft, maar wel naar een dakpanklas tl/havo kan, hebben ouders het idee dat havo nog steeds haalbaar is.
- Imago scholen. Bepaalde scholen hebben een imago waardoor ouders hun kinderen daar liever niet naar toe sturen. Een voorbeeld hiervan is locatie De Kluiverboom. Leraren geven aan dat de Kluiverboom bij veel ouders geen goed imago heeft; alhoewel het in het midden blijft in hoeverre dit terecht is. Ouders horen verhalen van andere ouders, zien bepaalde verhalen in het nieuws en kijken ook naar wat er voor kinderen rondlopen buiten de school. Op basis hiervan bepalen ouders of hun kind daar 'tussen past'.

-
- Ervaringen. Een andere reden waarom kinderen naar bepaalde scholen gaan, is omdat broertjes of zusjes hier al op zitten, of omdat er goede ervaringen over die bepaalde school rondgaan. 'Hear say' is een belangrijke reden om kinderen naar een bepaalde school te sturen. Dit kan er ook voor zorgen dat sommige scholen een periode erg in trek zijn en andere scholen minder.
 - Specifieke redenen. Soms worden kinderen naar scholen gestuurd voor andere redenen dan hierboven genoemd, bijvoorbeeld omdat ze topsport beoefenen, of omdat er speciale programma's beschikbaar zijn voor bijvoorbeeld dyslexie. Specifieke of bijzondere faciliteiten worden niet door de gesproken leraren genoemd als reden voor ouders om voor een bepaalde school te kiezen.

4. Conclusie

In dit onderzoek is er zowel kwantitatief als kwalitatief onderzoek uitgevoerd om de volgende vragen te beantwoorden:

- Hoe ontwikkelde het aandeel vmbo leerlingen in de afgelopen 5 jaren?
- Waar komen de vmbo leerlingen van de scholen vandaan?
- Is er een verandering in schooladviezen te zien in de afgelopen 5 jaren?
- Welke redenen zijn aan te dragen voor de (mogelijke) terugloop van vmbo leerlingen?

In dit hoofdstuk zullen de belangrijkste conclusies worden gedeeld.

Ontwikkeling vmbo

Prognoses voorspellen een daling in vmbo leerlingen, zowel op landelijk als regionaal niveau. Deze daling heeft zich nog niet duidelijk ingezet in de gemeente Groningen, alhoewel er de afgelopen 5 jaar wel een lichte daling te zien is in het aantal leerlingen op vmbo-basis en kader. De leraren gaven aan deze daling niet te merken, maar dat het aantal vmbo adviezen stabiel is gebleven over de jaren, met enkel natuurlijke fluctuaties.

Schooladviezen

Opvallend is de stijging in dubbele schooladviezen, zoals een vmbo/havo-advies, in de laatste jaren. Dit kan onder andere te maken hebben met de toename van dakpanklassen of brugjaren, als met het 'kansrijk adviseren' dat de overheid sinds enkele jaren stimuleert. Dit houdt in dat er niet enkel naar testresultaten wordt gekeken, maar ook naar motivatie en werkhouding, wat een hoger schooladvies mogelijk maakt. Ondanks de zichtbare stijging in dubbele schooladviezen, zien we geen duidelijke stijging of daling in vmbo leerlingen. Mogelijk komen de leerlingen in dakpanklassen terecht, waarna de doorstroom naar het uiteindelijke niveau niet significant verschilt van voorgaande jaren.

Schoolkeuze

Wat bepaalt waar een kind uiteindelijk heen gaat? Het schooladvies is bindend, dus na het advies kunnen ouders en kind de school bepalen. Enkele factoren zijn hierbij van belang, met name de locatie van de school, de ervaringen met een bepaalde school en het imago van de school. Leraren hebben het idee dat ouders en leerlingen het prettig vinden als leerlingen niet te ver hoeven te reizen naar school. Desondanks zal er voor een school worden gekozen die verder weg is, mochten de ervaringen daar beter zijn doordat er bijvoorbeeld oudere broers of zussen op de school zitten. Ook het imago van de school is van belang. Hierbij wordt gekeken naar de uitstraling van de school, het gedrag van de leerlingen die al op de school zitten en het voorkomen van incidenten. Ook locaties die alleen vmbo aanbieden zijn over het algemeen minder populair dan locaties die meerdere niveaus aanbieden.

Schoolsoort keuze

We zien een lichte daling in het aantal leerlingen dat vmbo-basis en vmbo-kader hebben gevolgd de afgelopen 5 jaren. Daarnaast zien we een daling in het aantal vmbo-basis schooladviezen de laatste jaren, maar een (lichte) stijging in het aantal vmbo-kader adviezen en in het aantal dubbeladviezen. Heeft het vmbo een imago probleem waardoor steeds minder leerlingen vmbo (en mogelijk met

name basis) willen volgen? Sommige leraren geven inderdaad aan dat er niet altijd positief wordt gereageerd op een vmbo advies. Dit geldt met name voor ouders die zelf hoogopgeleid zijn, zelf hard gewerkt hebben en het beste willen voor hun kind en/of in bepaalde wijken met een hogere sociaaleconomische status. Hoewel het vmbo toch nog een zekere 'imago' heeft, alsof het 'niet goed genoeg' is, zijn veel leraren bezig om dat imago te proberen te veranderen. Bijvoorbeeld door niet over 'hoger' of 'lager' te praten, maar over praktijk en theorie. Leraren geven daarnaast aan dat mogelijk niet direct het imago van het vmbo leidt tot een leerlingendaling, maar stimulatie vanuit de overheid om een hogere opleiding te voltooien. Dit is bijvoorbeeld bevorderd door de invoering van het 'kansrijk adviseren', zoals eerder besproken.

Herkomst vmbo leerlingen

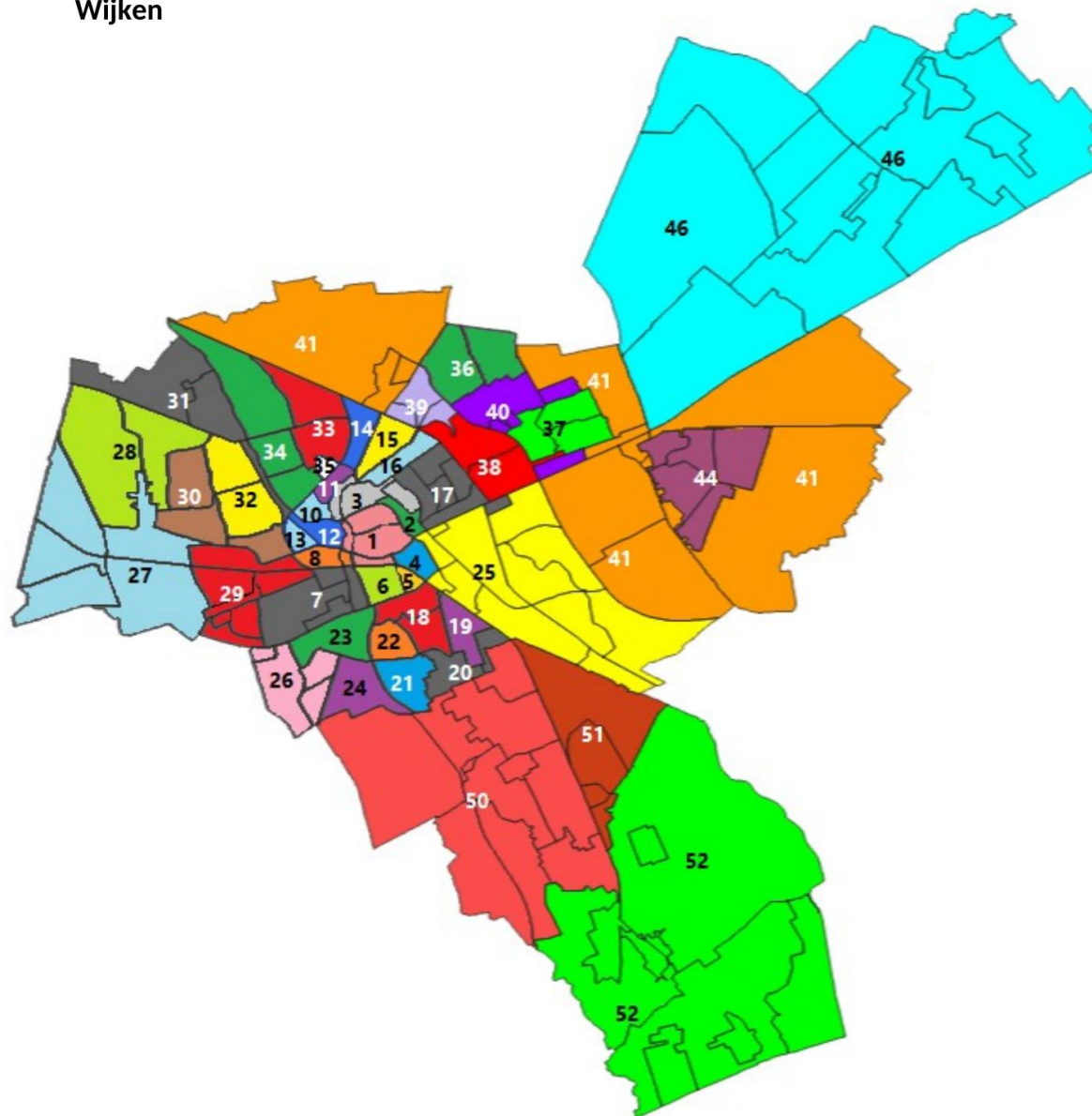
Waar komen de vmbo leerlingen van de scholen vandaan? In principe zien we dat de meeste leerlingen uit de directe omgeving van de school komen, met name vanuit binnen de gemeentegrenzen. Wel zijn er enkele locaties die naast leerlingen in de stad ook een relatief groot deel leerlingen buiten de gemeentegrenzen trekken, zoals het Gomarus College, Reitdiep College en Zernike College. Het Gomarus College is een christelijke middelbare school dat ook veel leerlingen trekt van christelijke basisscholen. De populariteit van het Reitdiep College en het Zernike College zijn niet direct te verklaren. Wel zien we in de afgelopen 5 jaren een duidelijke daling in het aantal leerlingen op het Werkman College; mogelijk kiezen deze leerlingen nu eerder voor een andere school.

Bijlage 1. Spreiding vmbo leerlingen gemeente Groningen per school, in 2017 en in 2022

1. Referentiekaarten gemeente Groningen en omliggende gemeenten
2. Maartenscollege
3. Werkman College VMBO
4. Topsport Talentschool Groningen
5. Gomarus College
6. Vrije School Zutphen – Groningen
7. Montessori Vaklyceum Van Iddekingeweg
8. Montessori Vaklyceum Vondellaan
9. CSG Augustinus
10. CSG Selion
11. CSG Wessel Gansfort
12. CSG Kluiverboom
13. Kamerlingh Onnes
14. Leon van Gelder

1. Referentiekaarten gemeente Groningen en omliggende gemeenten

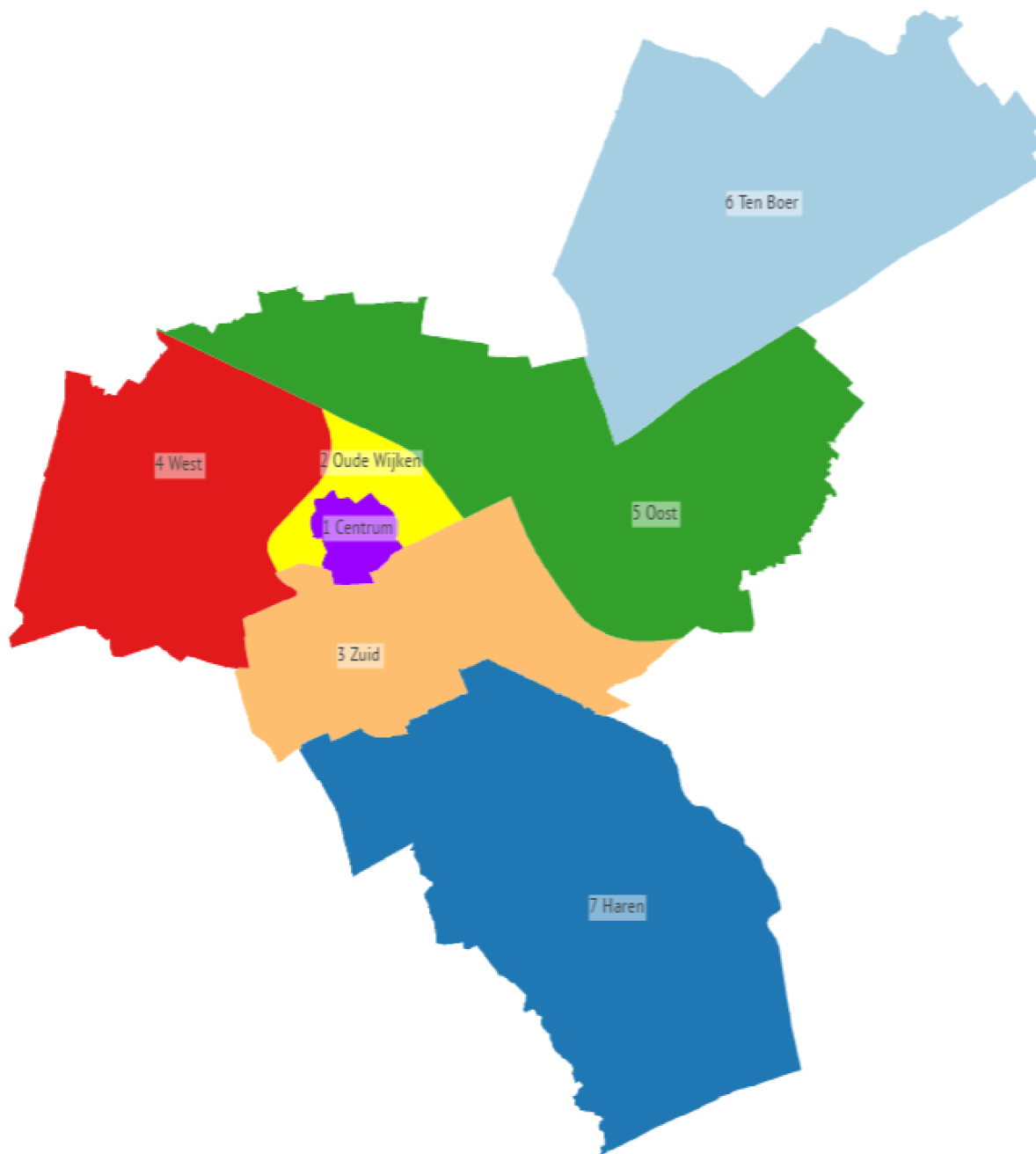
Wijken

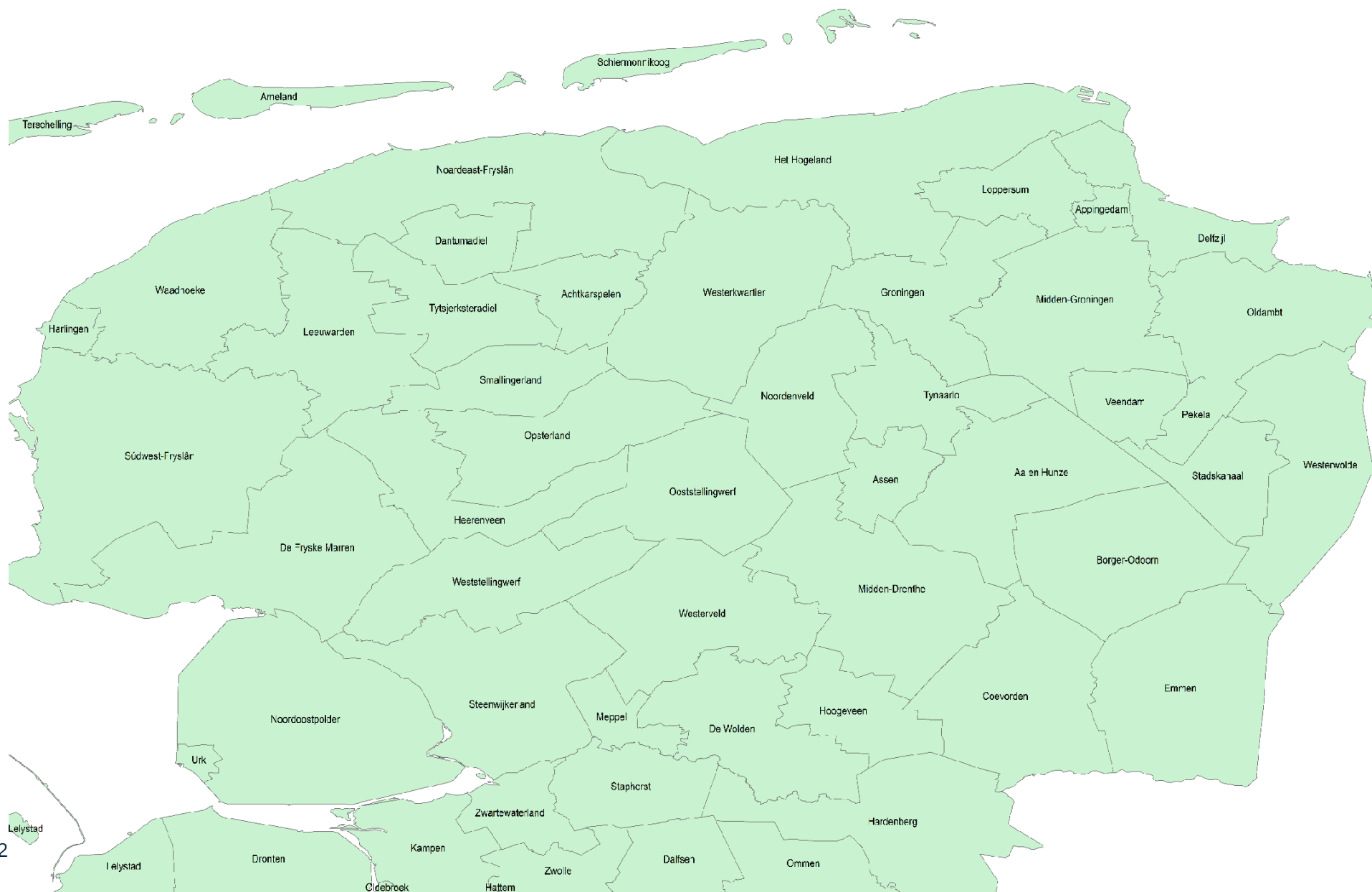
KOMPASWIJKINDELING 2023

- 1 Binnenstad
- 2 Binnenstad-Oost
- 3 Hortusbuurt-Ebbingekwartier
- 4 Oosterpoort
- 5 Herewegbuurt
- 6 Rivierenbuurt
- 7 Gruno-Laanhuizen
- 8 Badstraten-Zeeheldenbuurt
- 10 Oranjebuurt
- 11 Noorderplantsoenbuurt
- 12 Schildersbuurt
- 13 Kostverloren
- 14 De Hoogte
- 15 Indische buurt
- 16 Professorenbuurt
- 17 Oosterparkwijk
- 18 Helpman-Sterrebosbuurt
- 19 Coendersborg
- 20 Villabuurt
- 21 de Wijert-Zuid
- 22 de Wijert
- 23 Corpus den Hoorn
- 24 Hoornsemeer
- 25 Nieuw-zuid
- 26 Hoornsepark-Piccardhof
- 27 Hoogkerk
- 28 Gravenburg-Leegkerk
- 29 Buitenhof-de Kring
- 30 de Held-Hoendiep
- 31 Reitdiep-Dorkwerd
- 32 Vinkhuizen
- 33 Selwerd
- 34 Paddepoel
- 35 Tuinwijk
- 36 Beijum
- 37 Lewenborg
- 38 Oosterhoogebrug-Ulgersmaborg
- 39 de Hunze-van Starkenborgh
- 40 Nieuw oost
- 41 Dorpen-Oost
- 44 Meerstad
- 46 Ten Boer
- 50 Haren Dorp
- 51 Oosterhaar
- 52 Glimmen-Noordlaren-Onnen

Gebiedsdelen

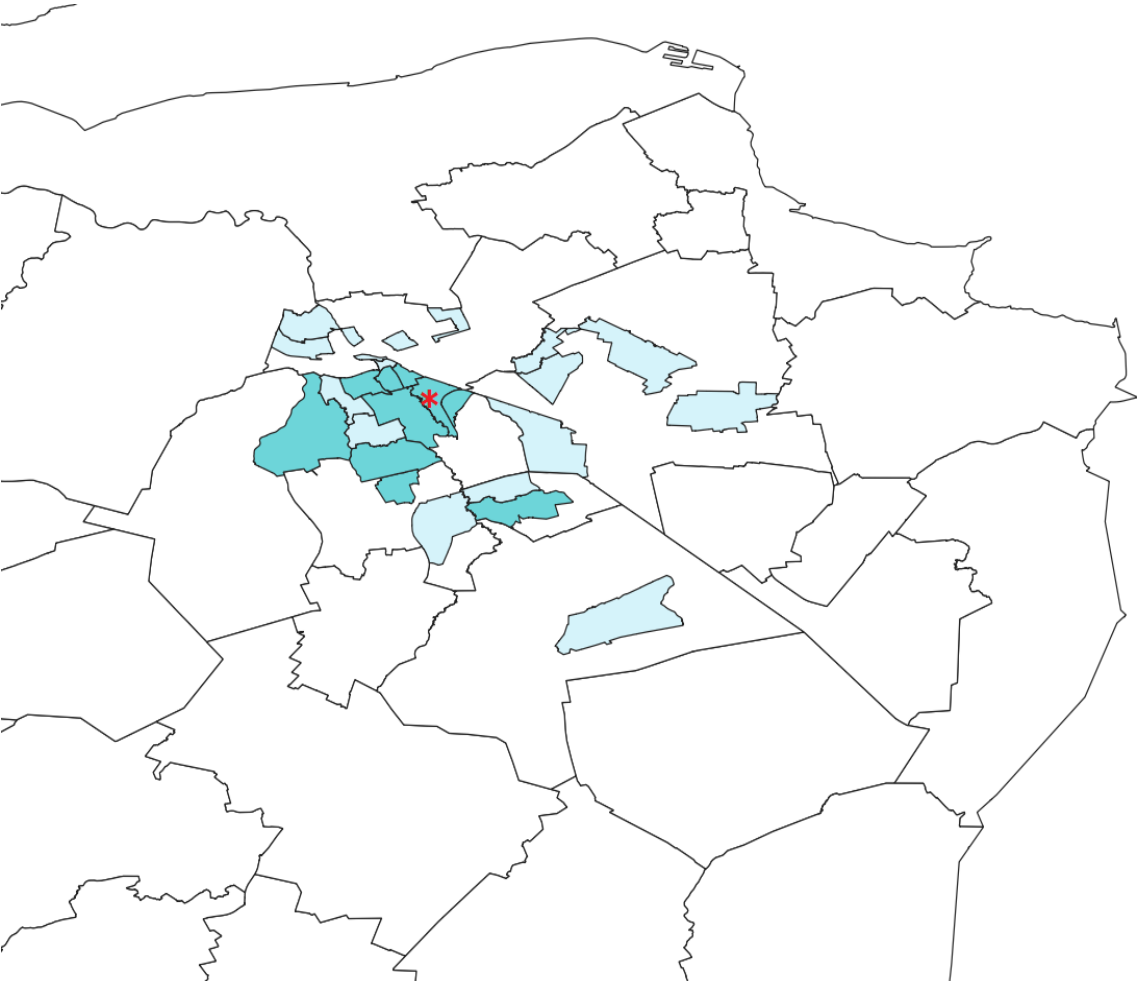
Gemeentegrenzen

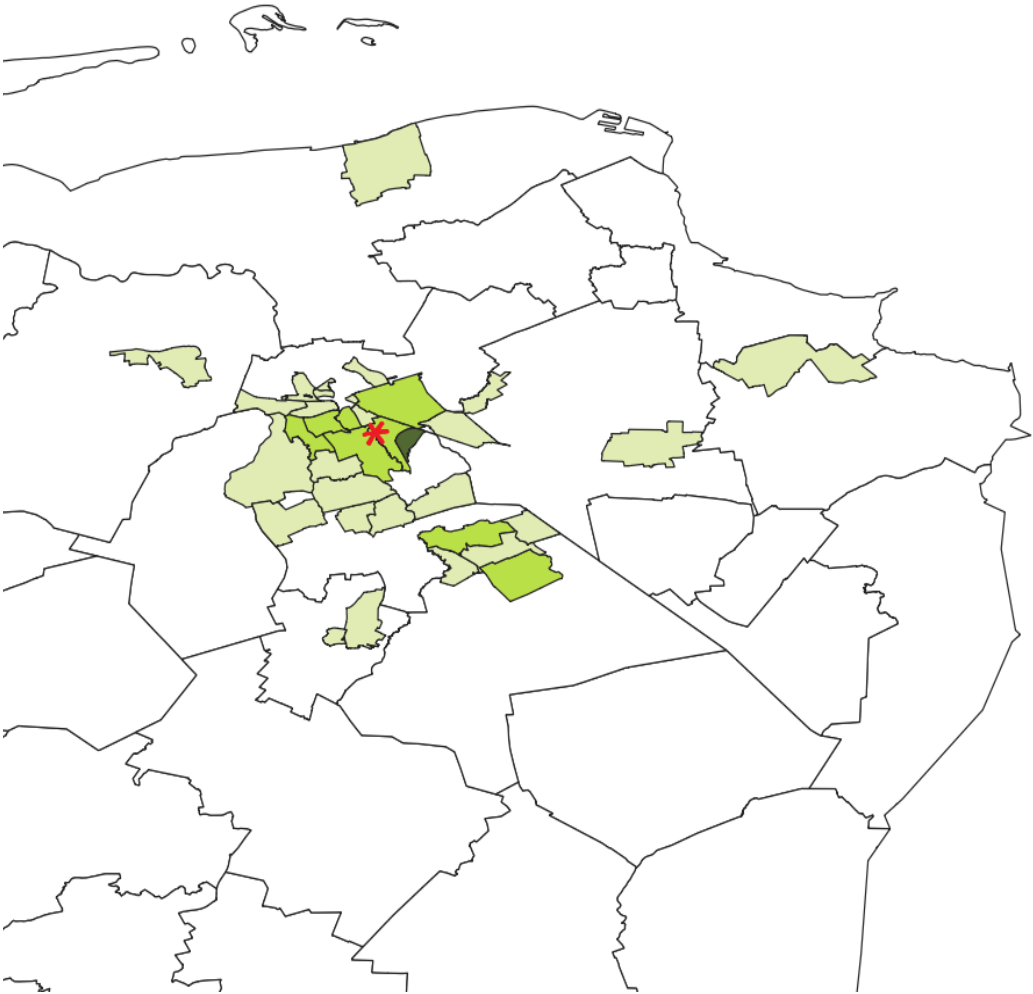
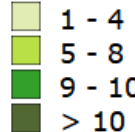

2. Maartenscollege

2017

2022

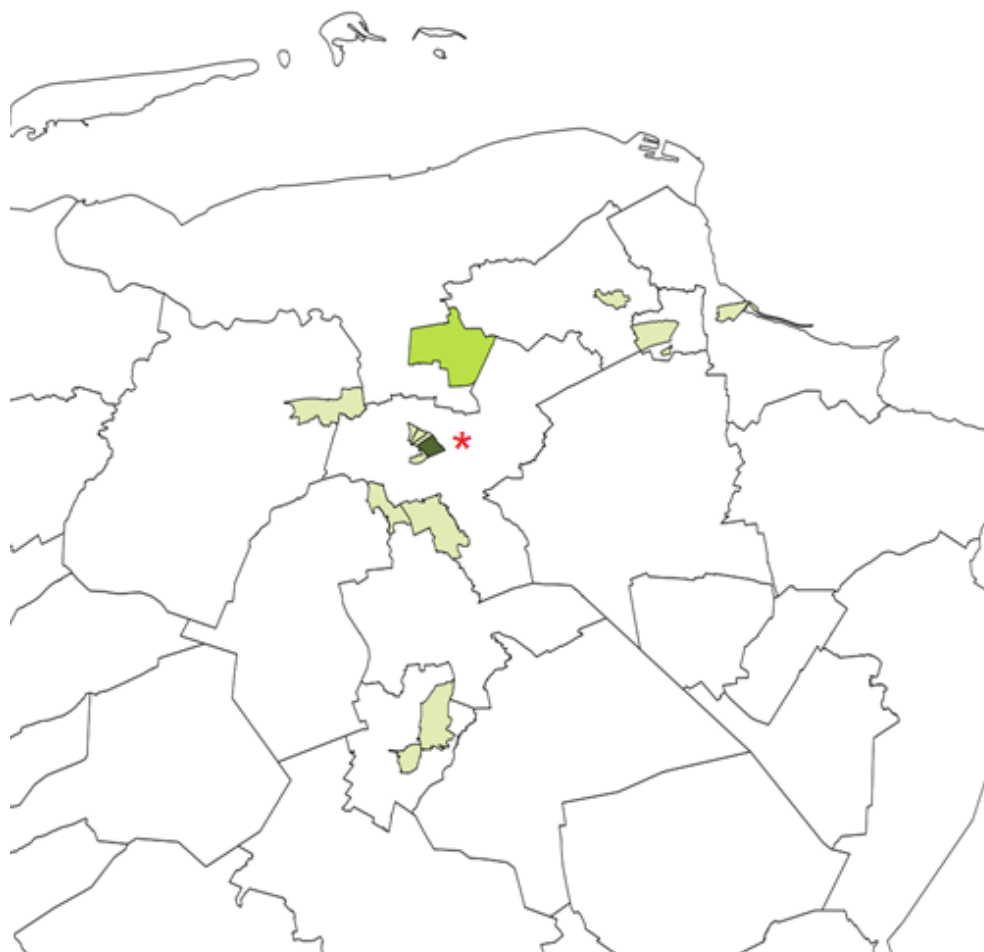
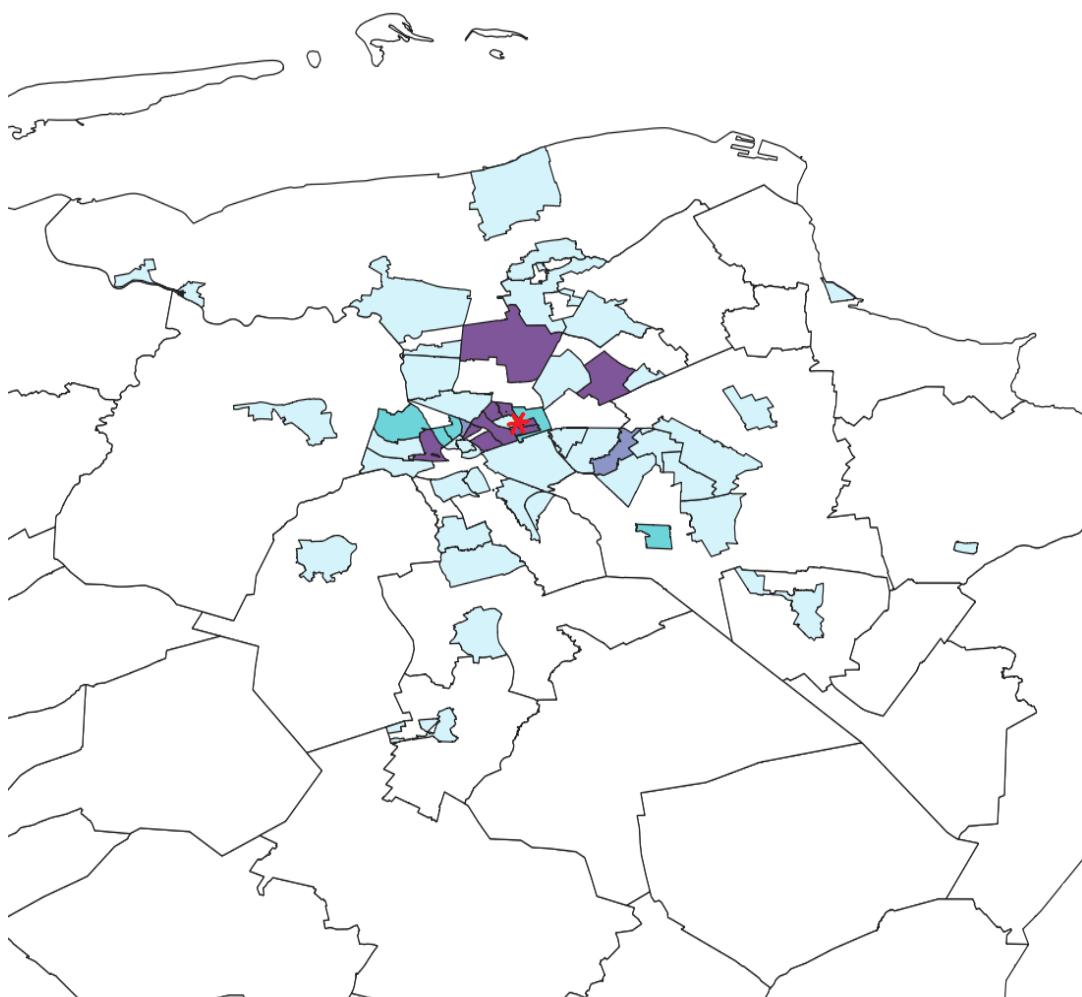
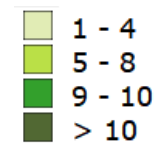

2017

3. Werkman College VMBO (locatie Kluiverbom)

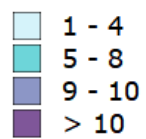
2022

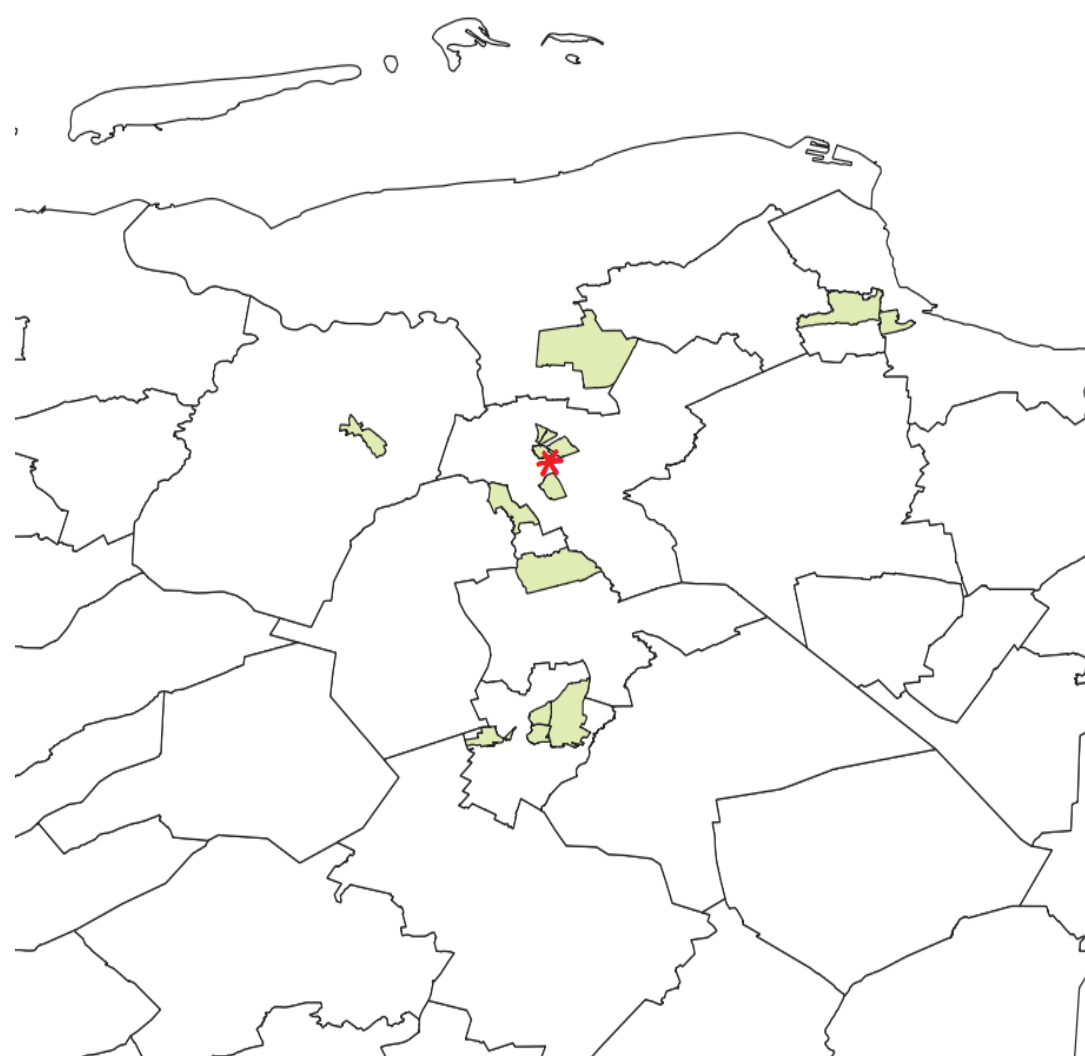
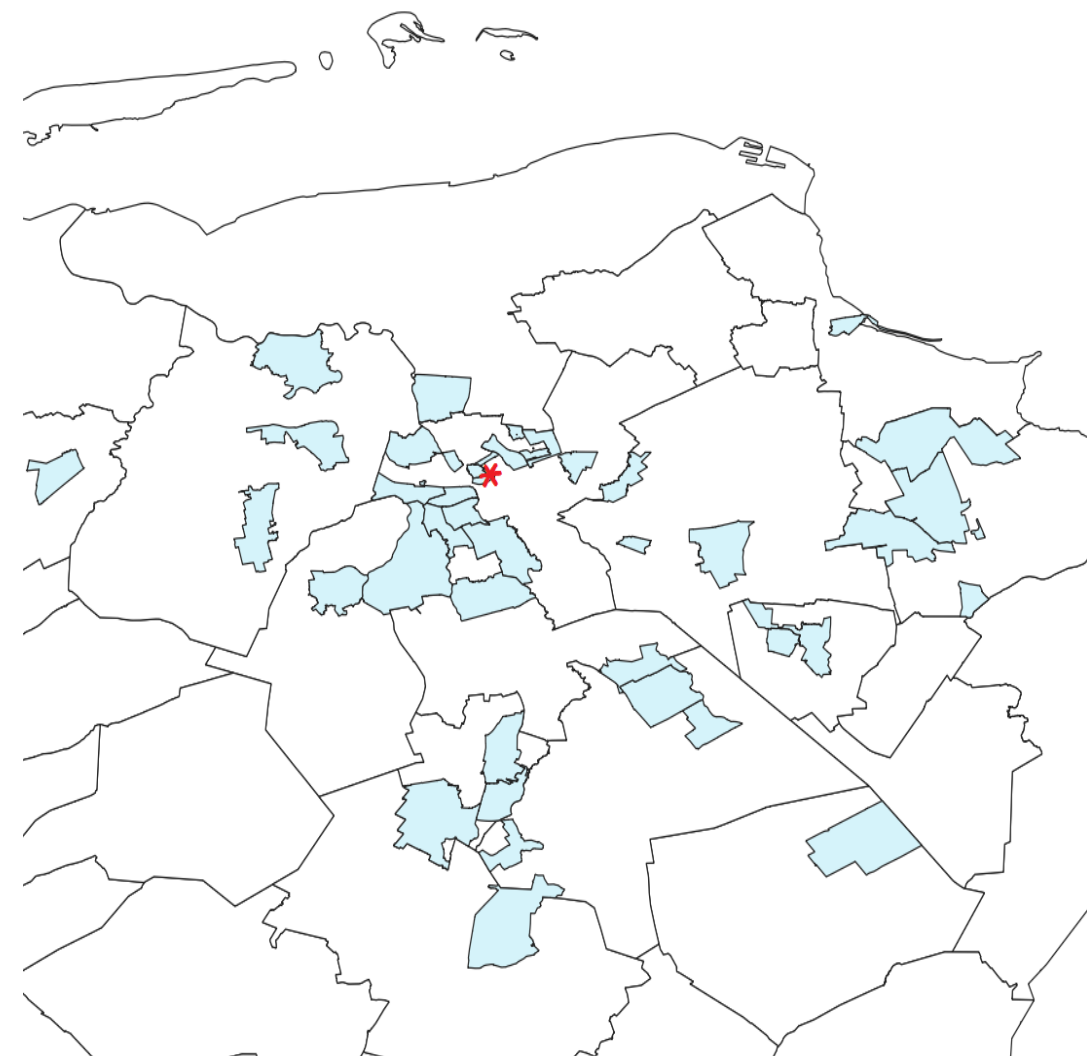
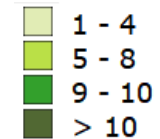

4. Werkman College – Topsport Talentschool Groningen

2017

2022

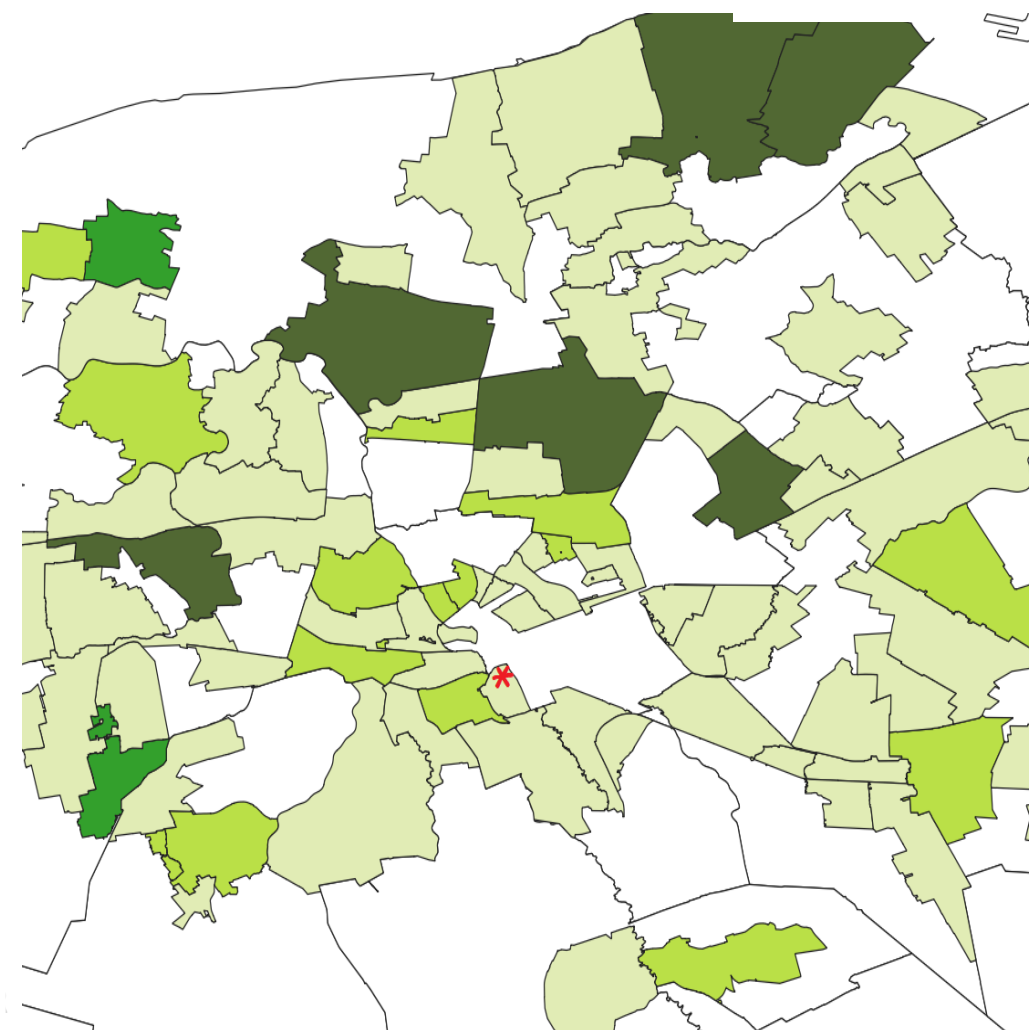
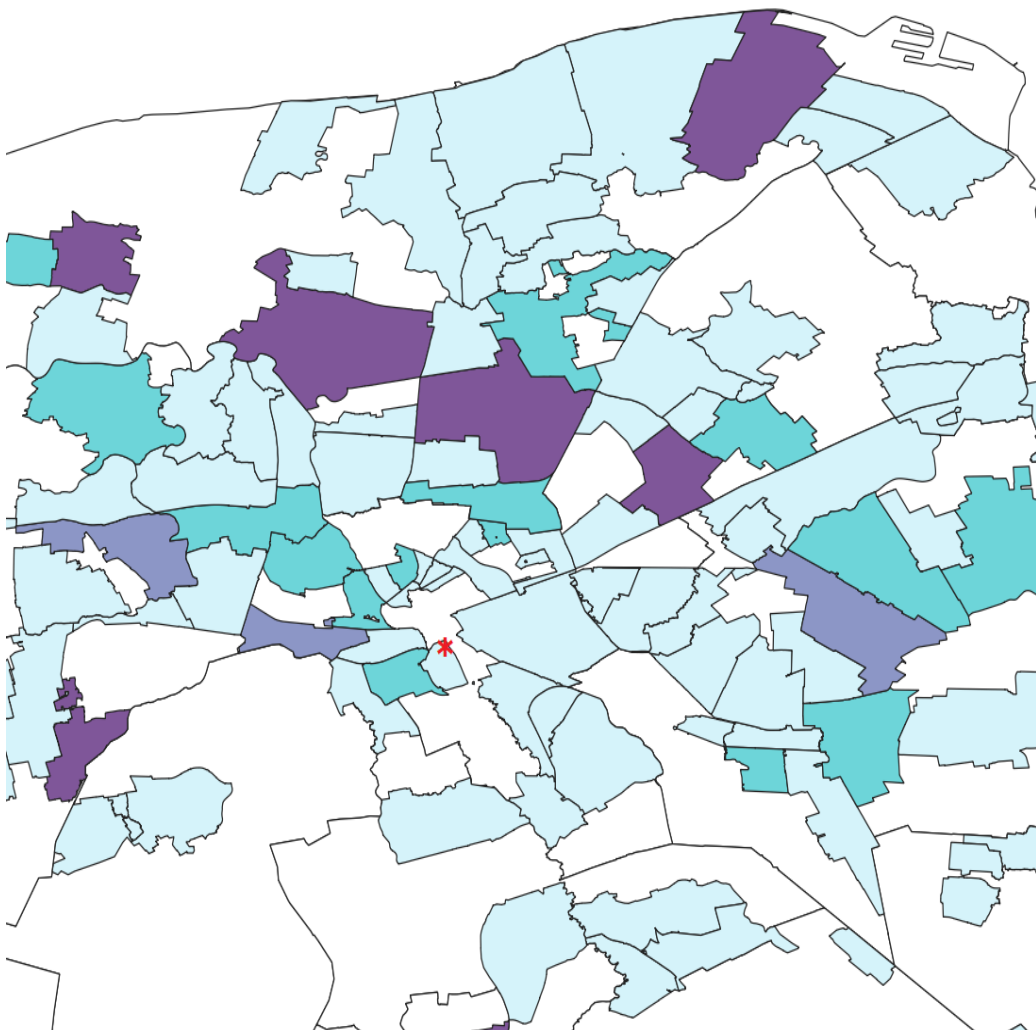
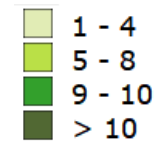

5. Gomarus College Vondelpad (ingezoomd provincie Groningen)

2017

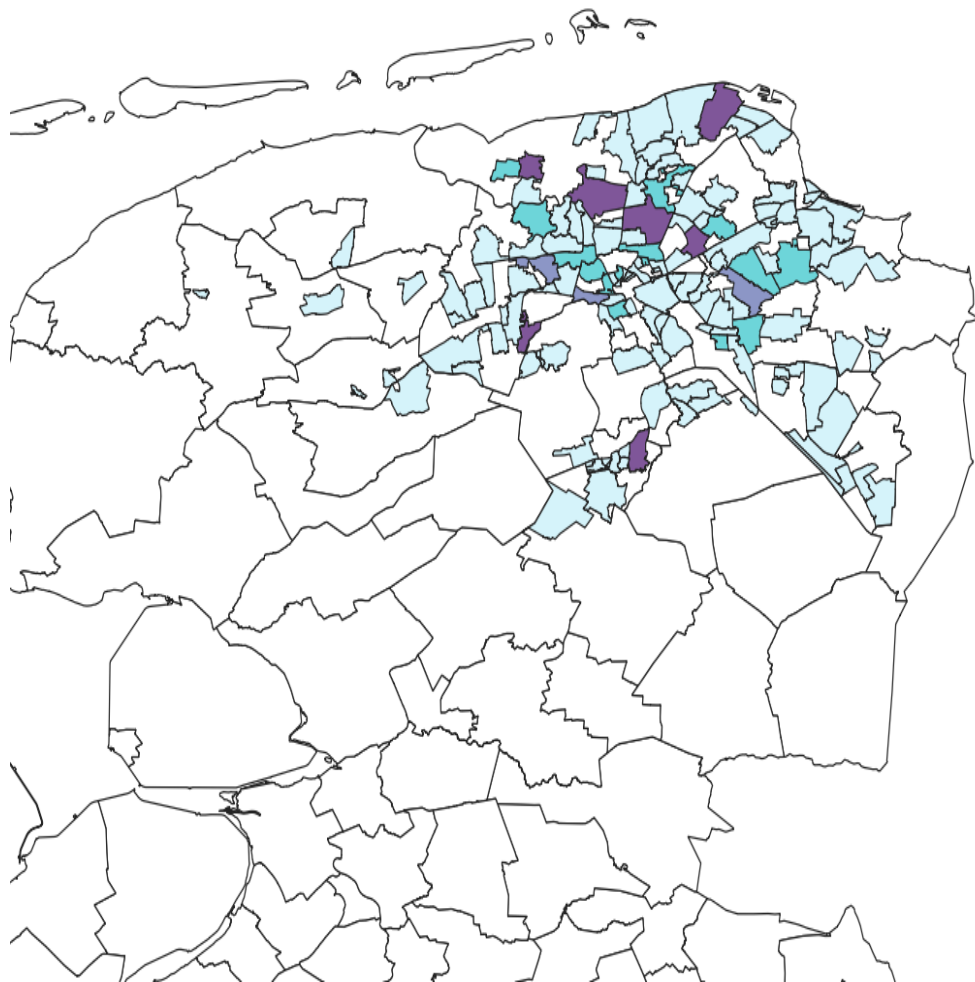
2022

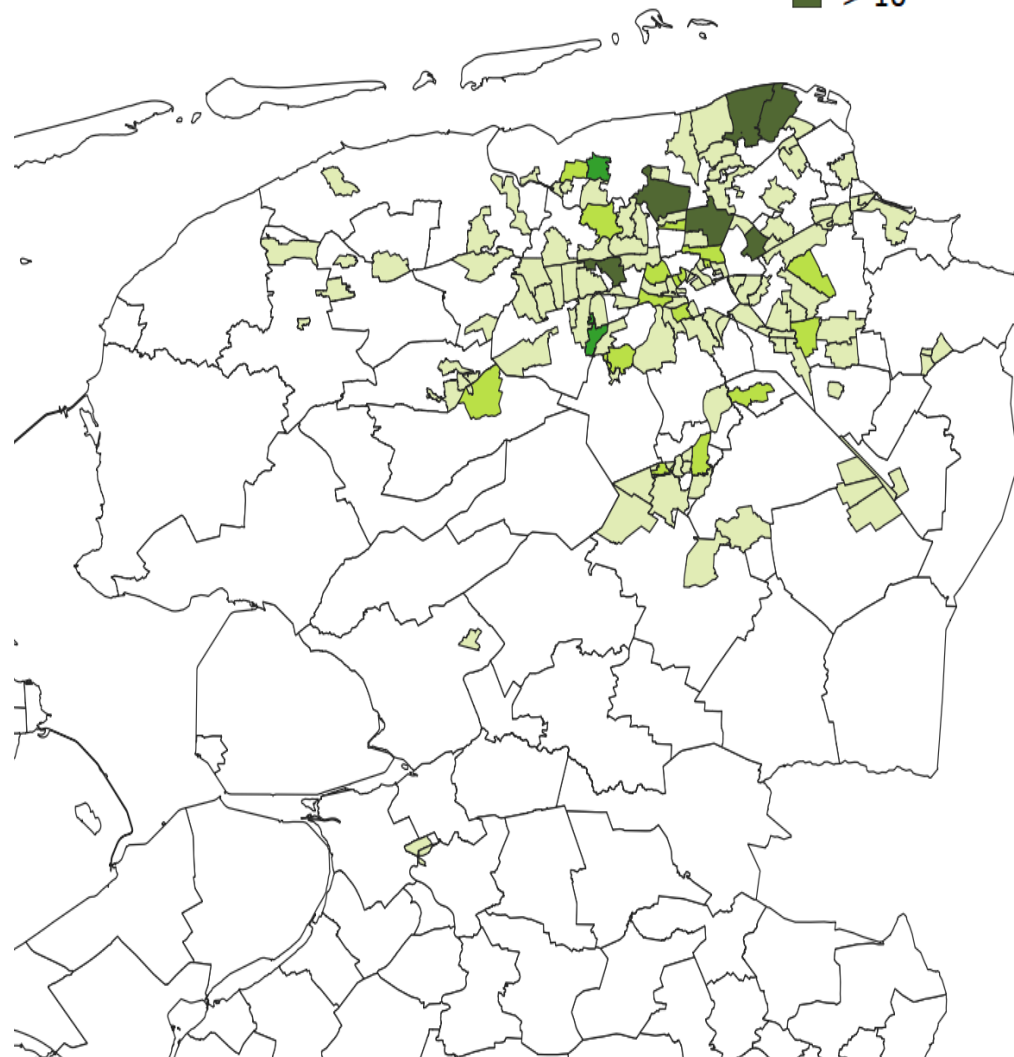
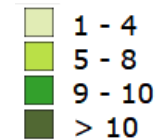

5. Gomarus College Vondelpad (uitgezoomd Noord-Nederland)

2017

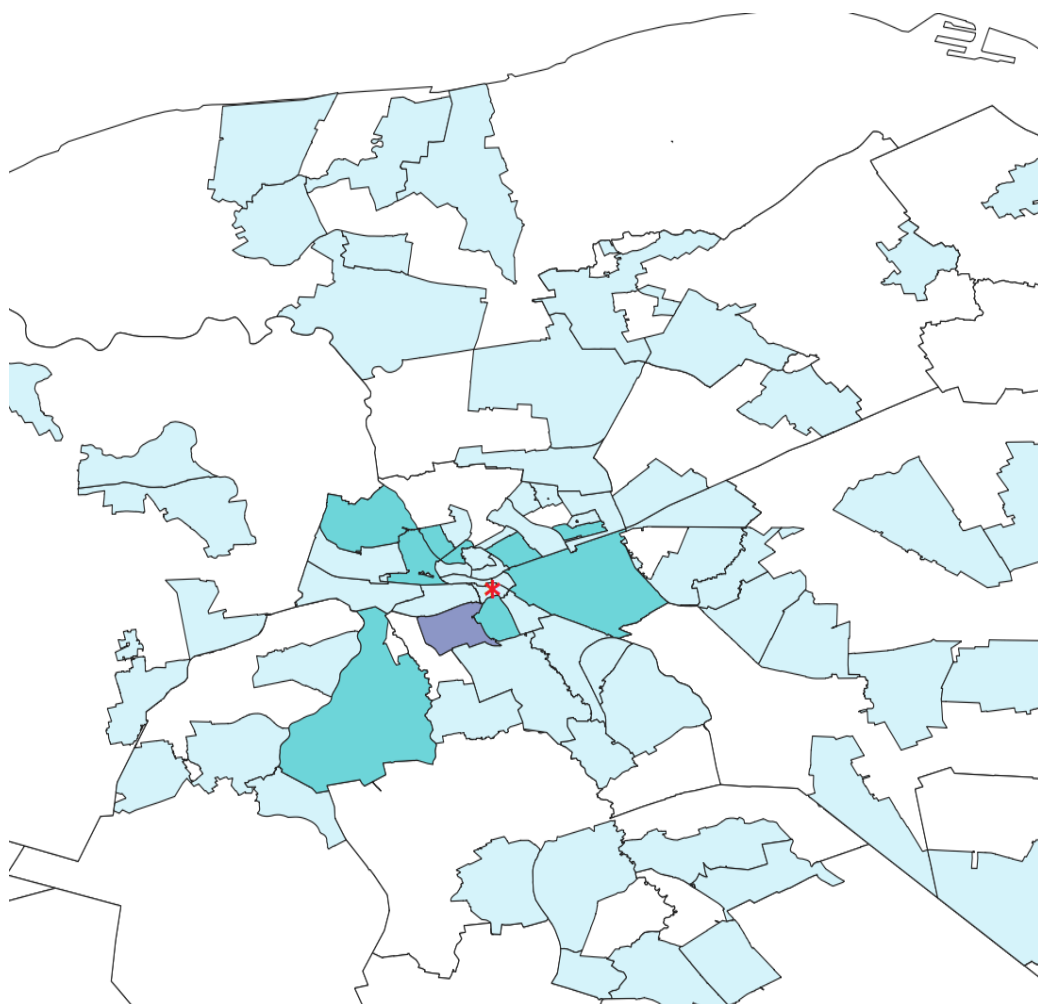
2022

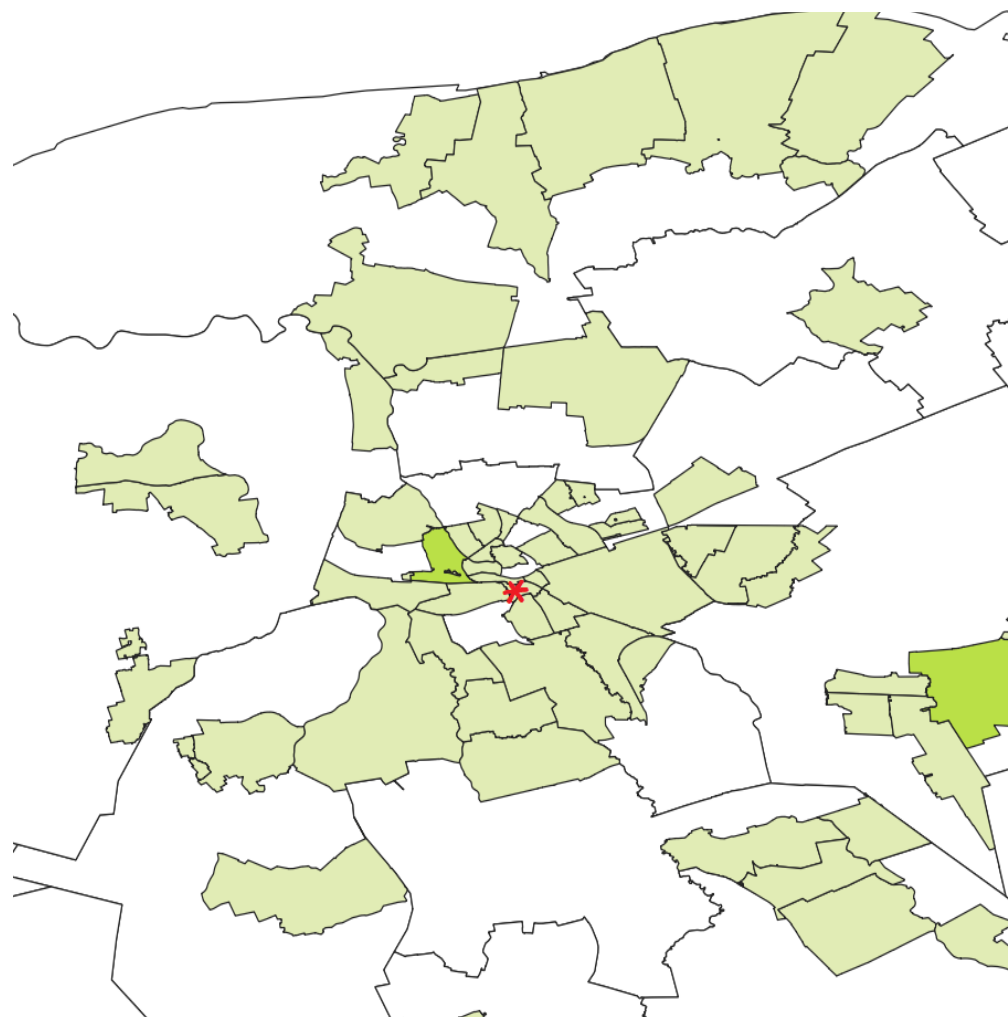
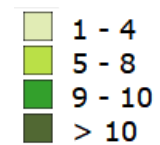

6. Vrije school Zutphen-Groningen (ingezoomd provincie Groningen)

2017

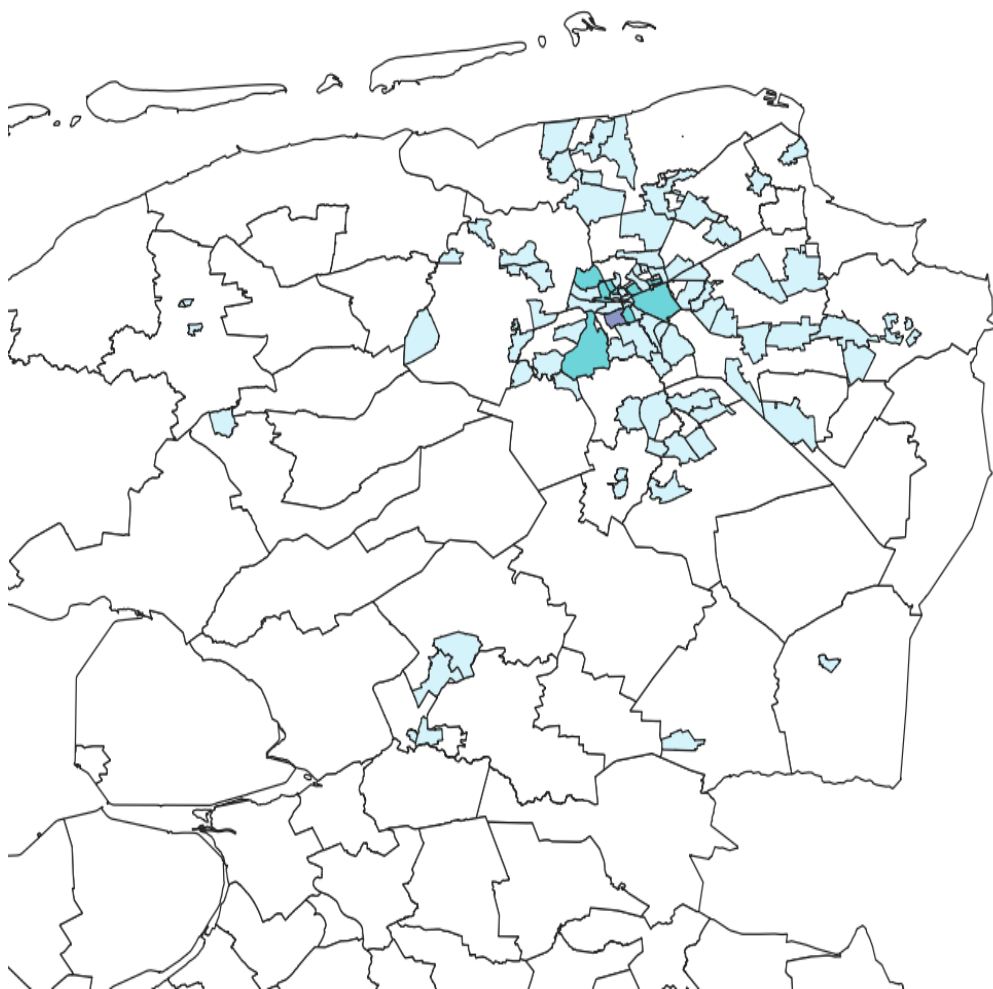
2022

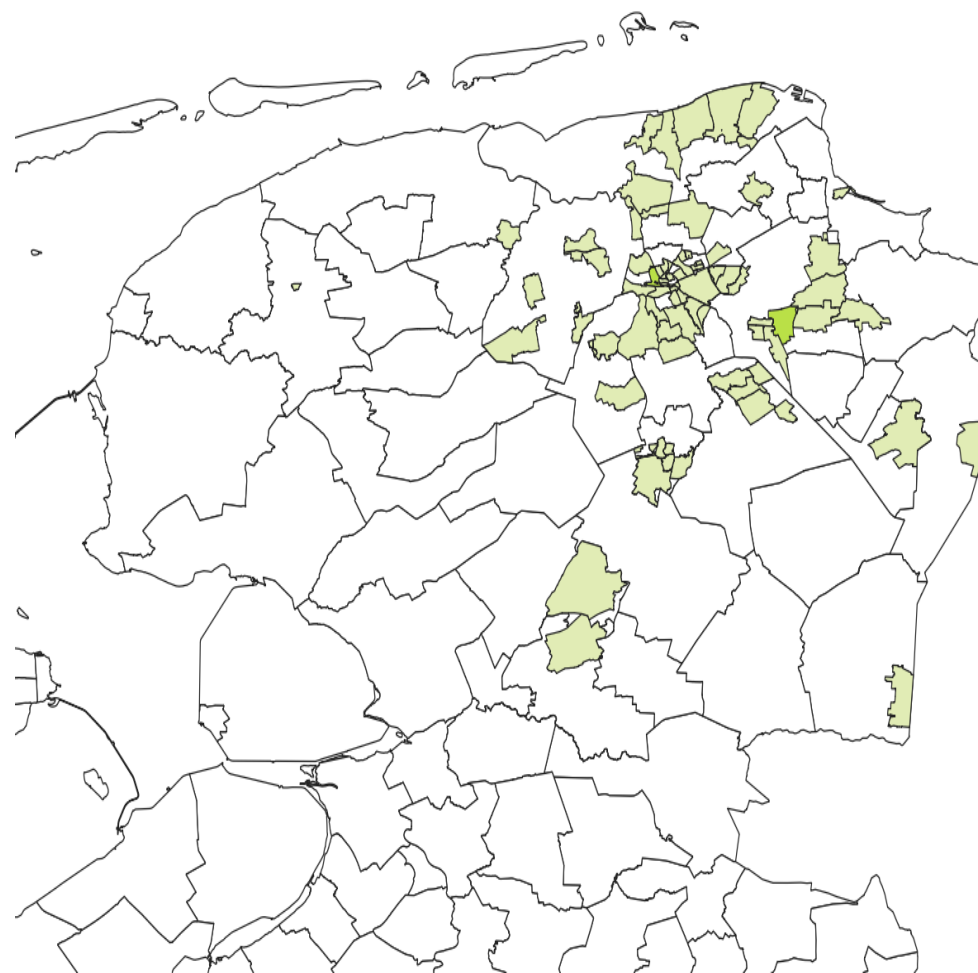
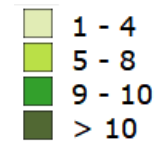

6. Vrije school Zutphen-Groningen (uitgezoomd Noord-Nederland)

2017

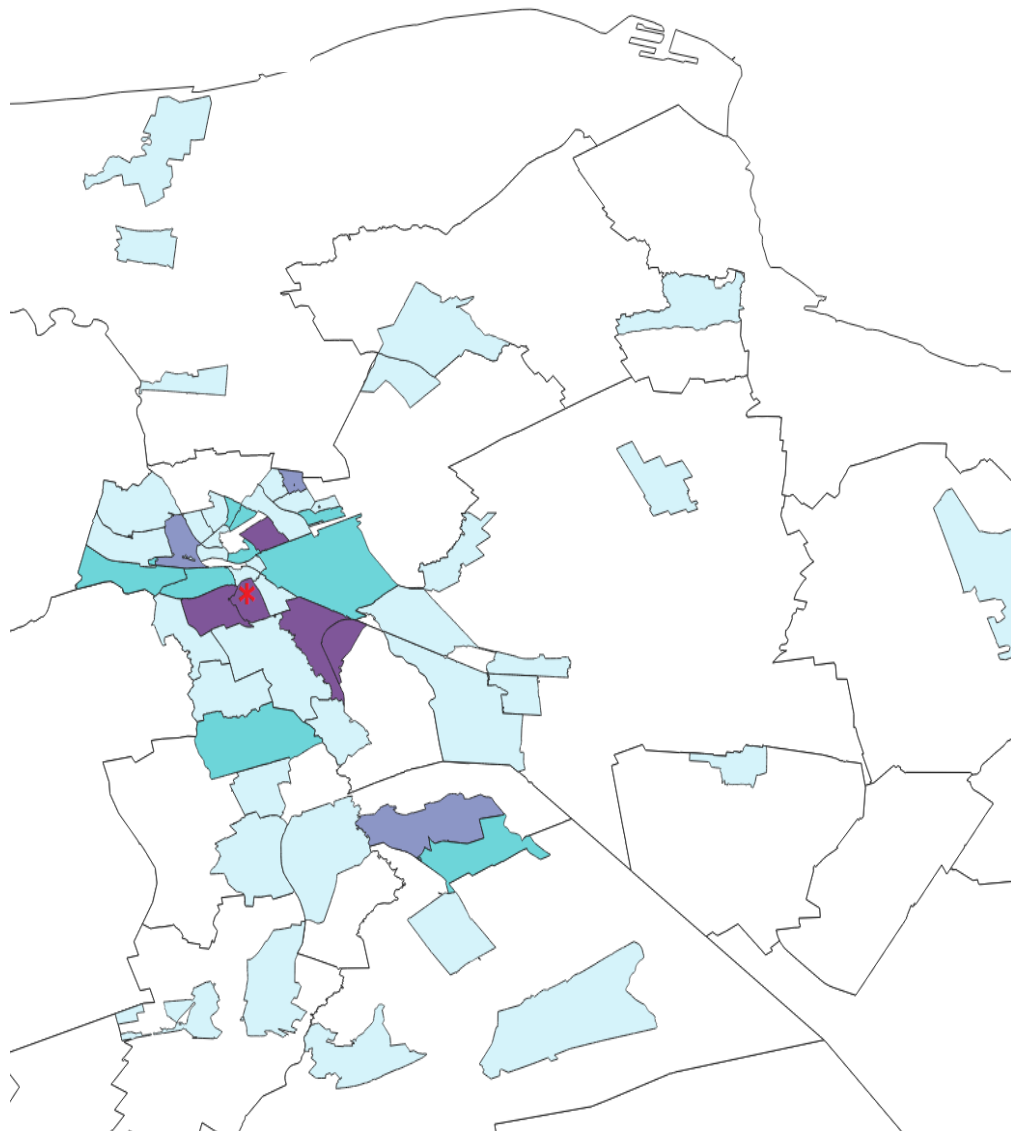
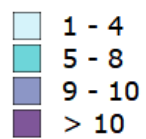
2022

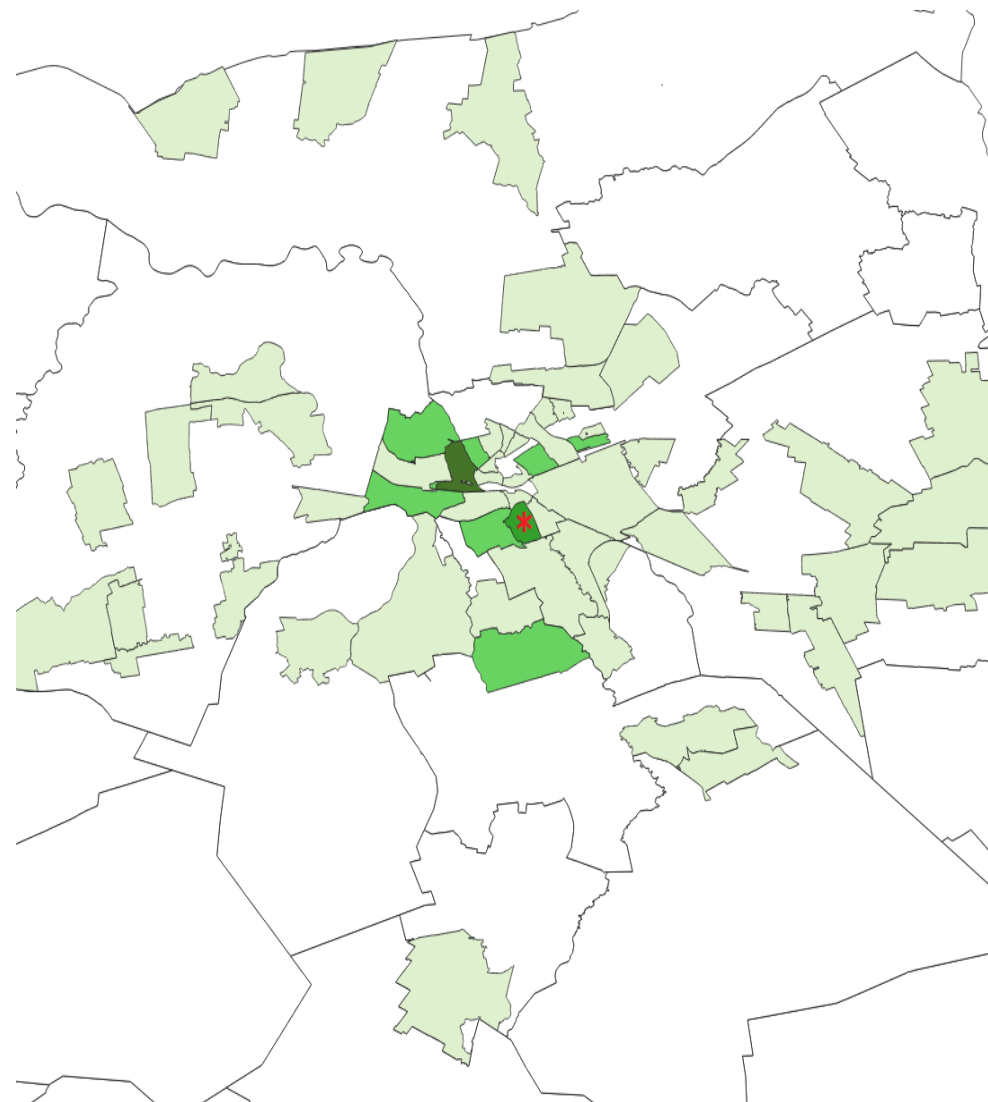
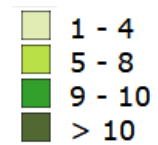

7. Montessori Vaklyceum – locatie van Iddekingeweg

2017

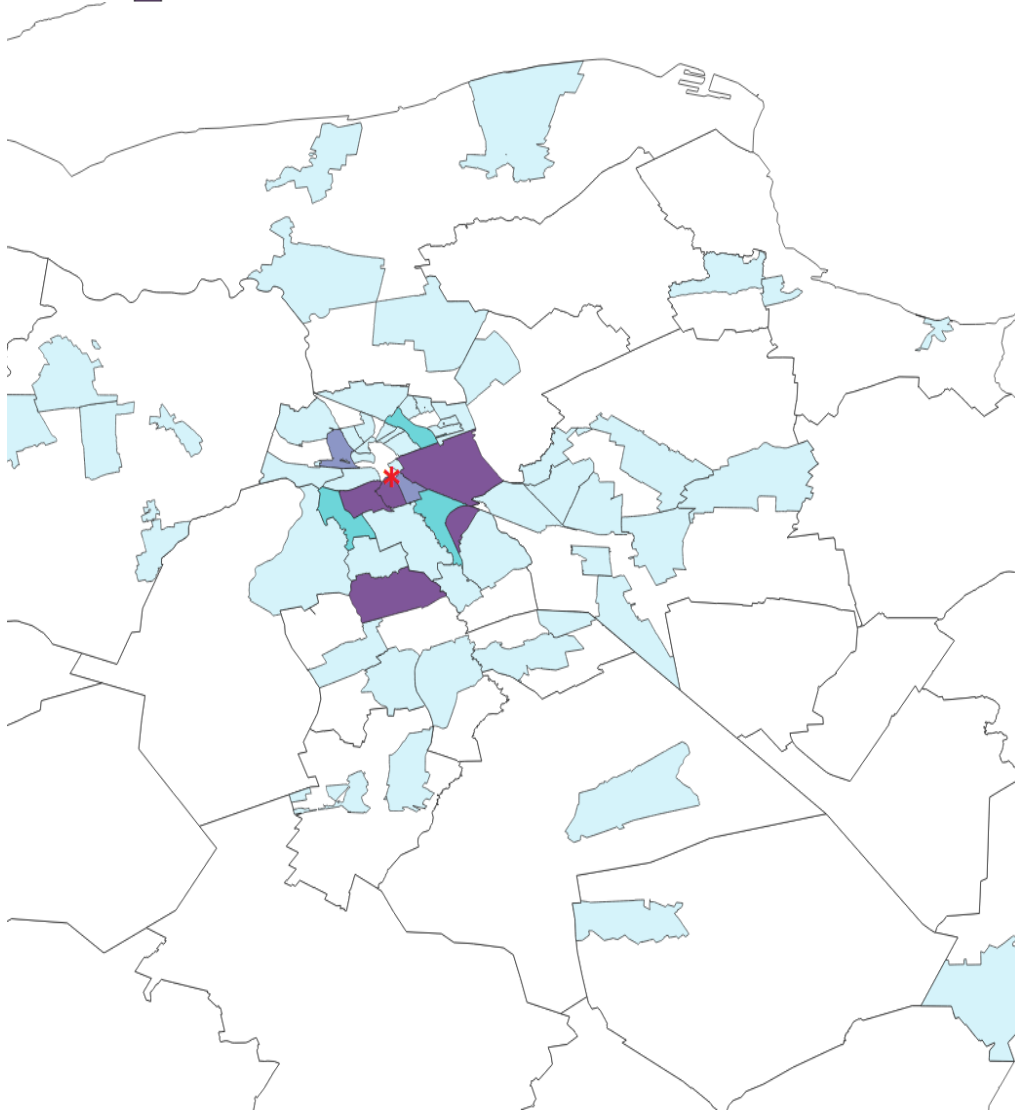

2022

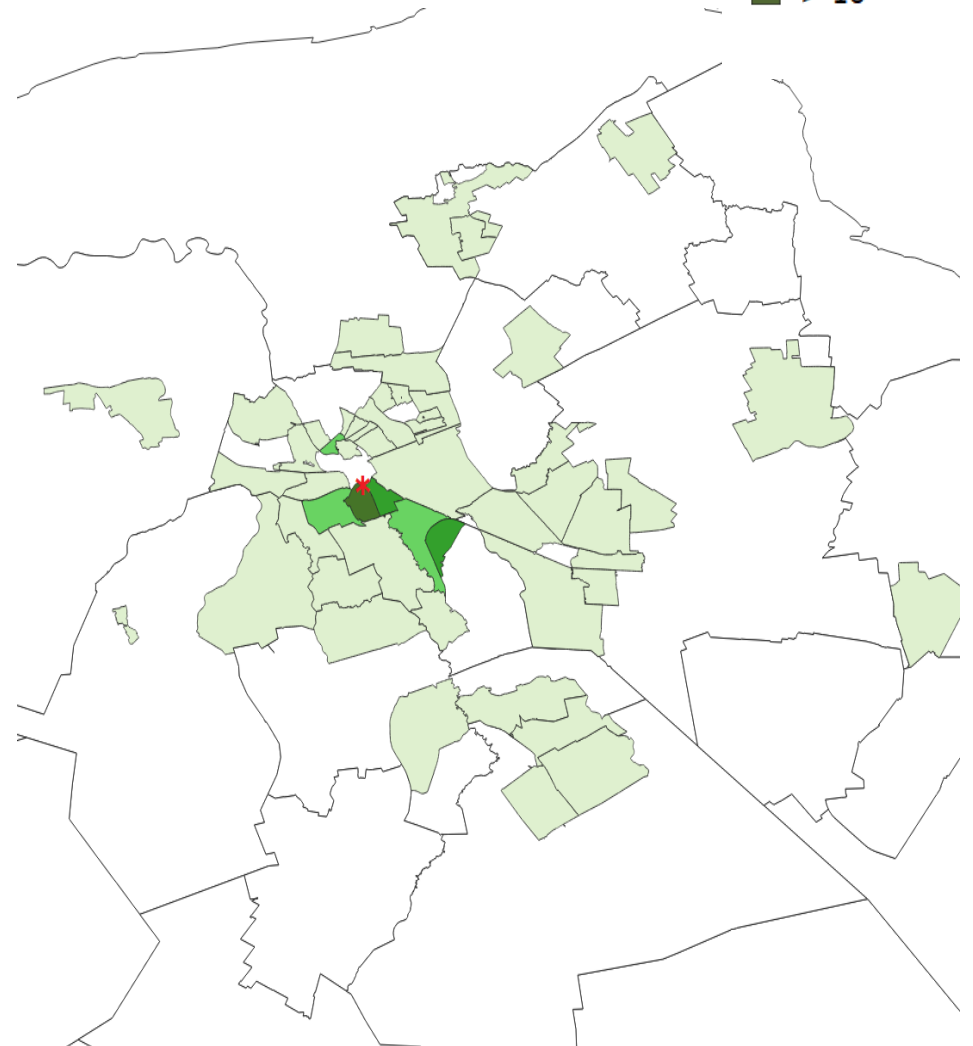
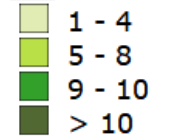

8. Montessori Vaklyceum – locatie Vondellaan

2017

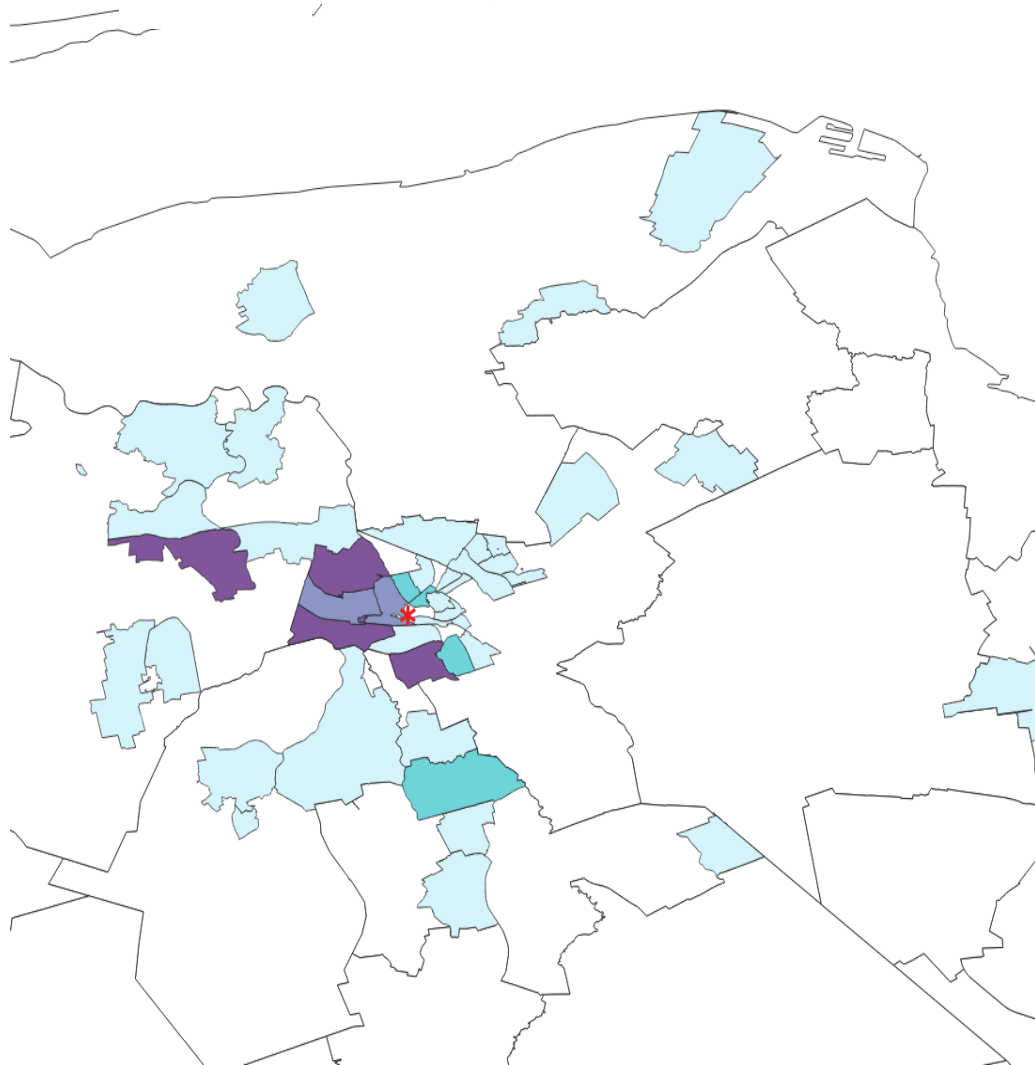
2022

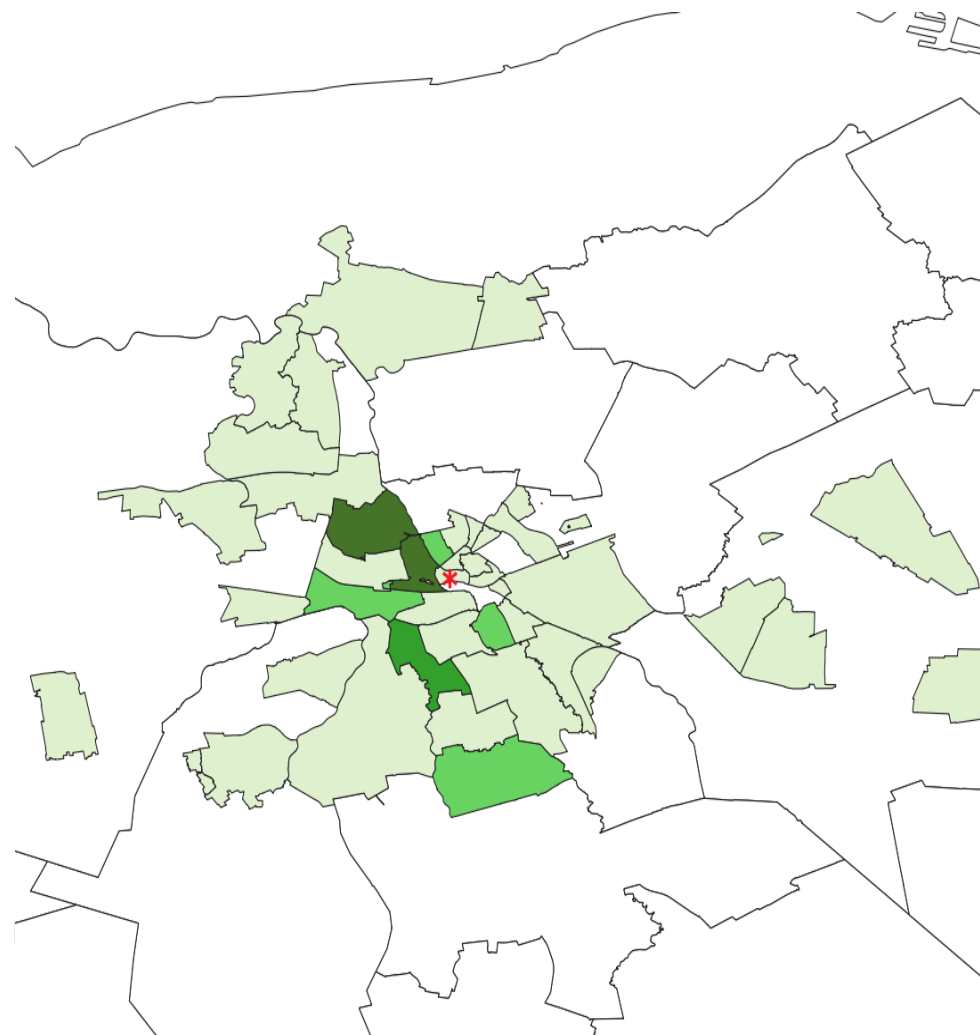
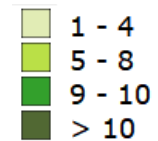

9. CSG Augustinus

2017

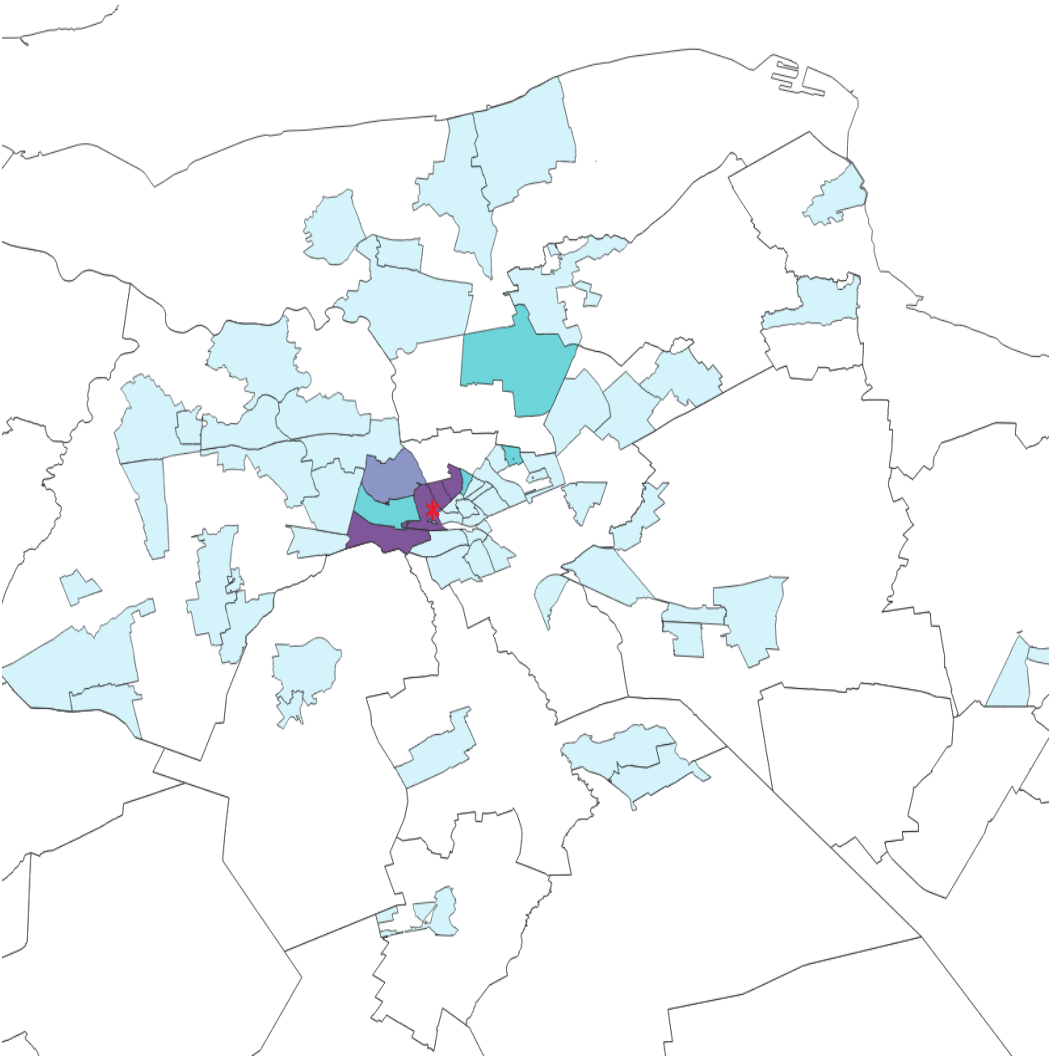
2022

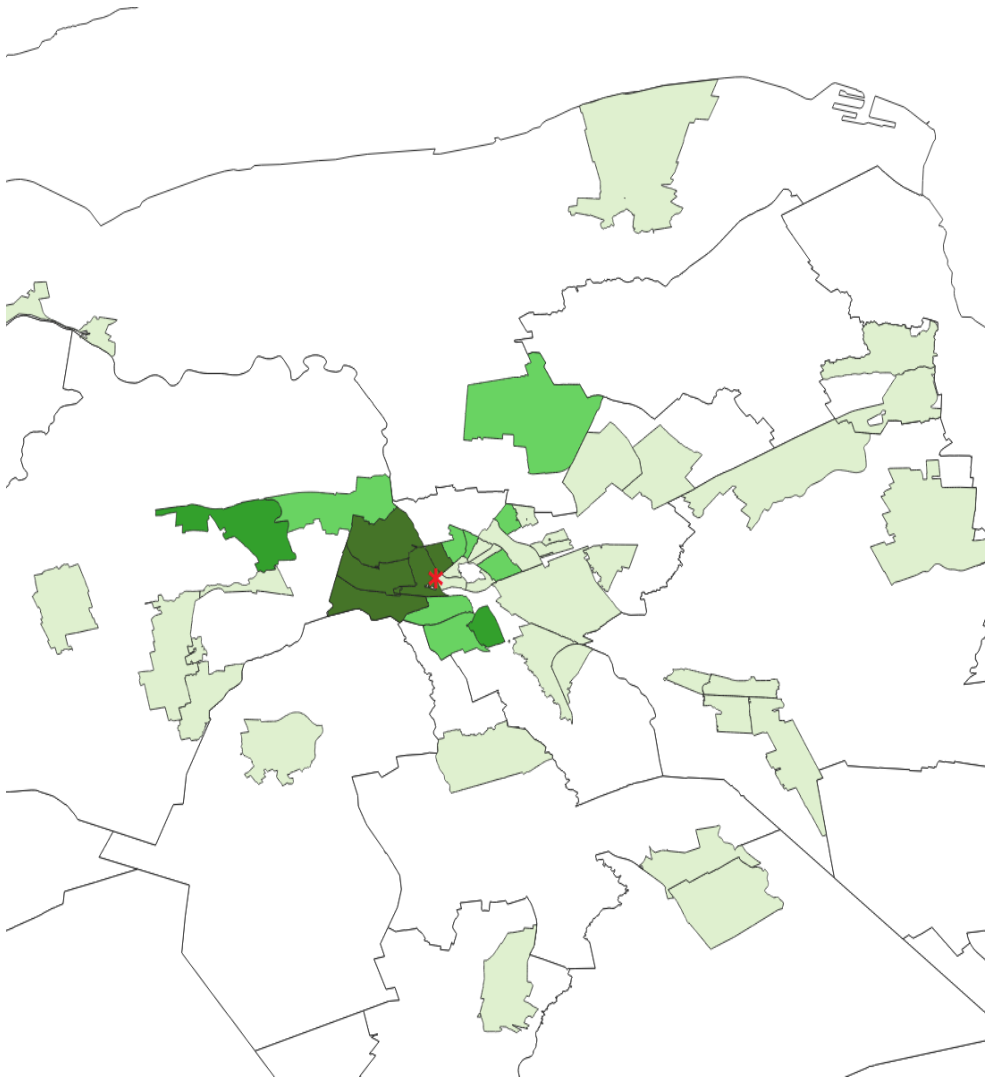
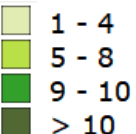

10. CSG Selion

2017

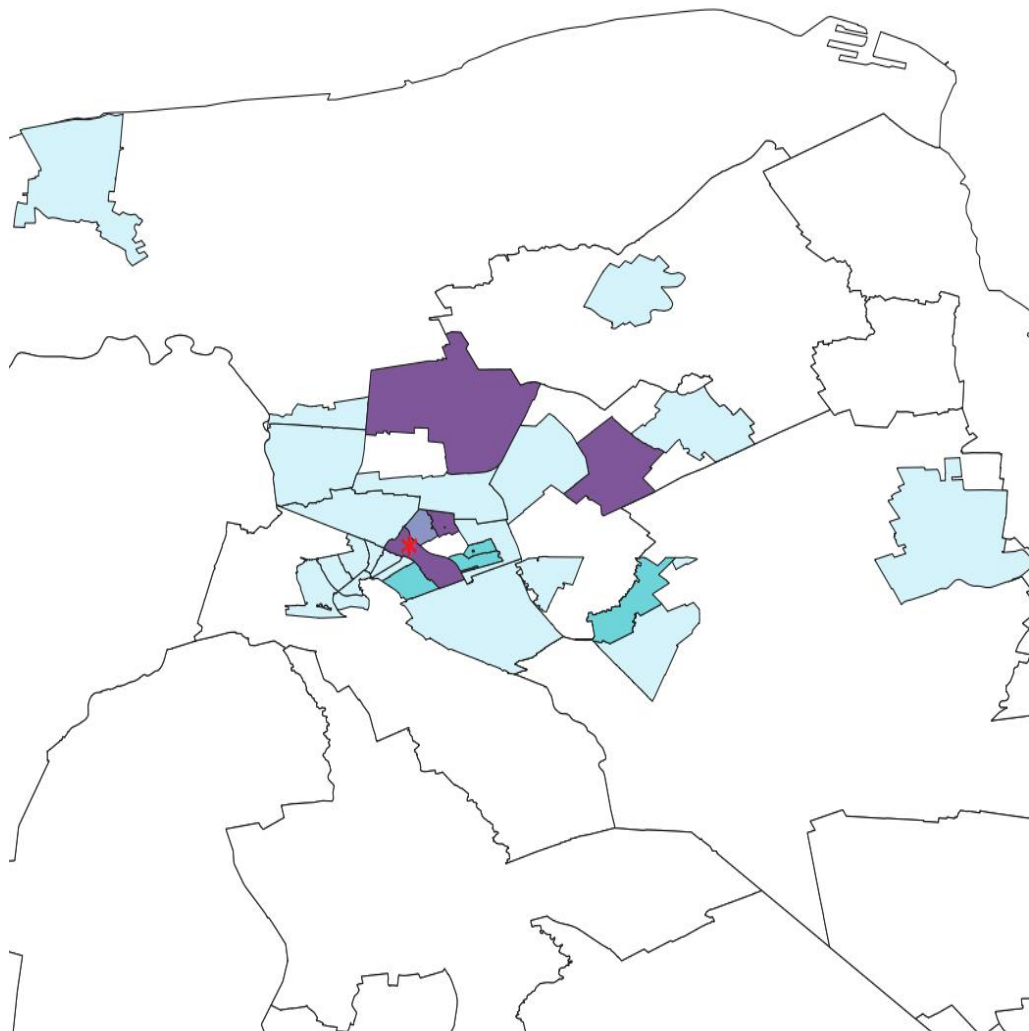
2022

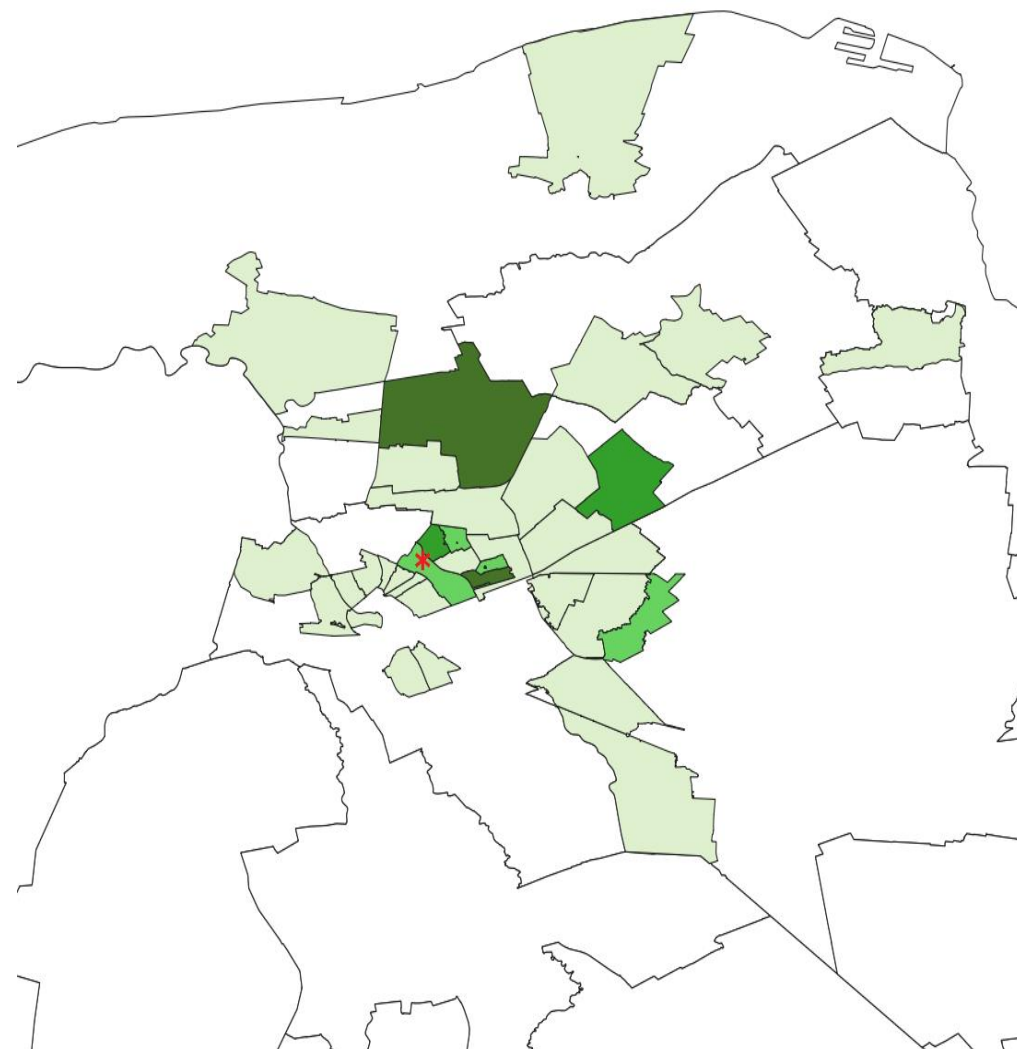
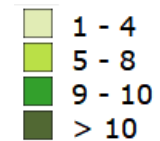

11. CSG Wessel Gansfort

2017

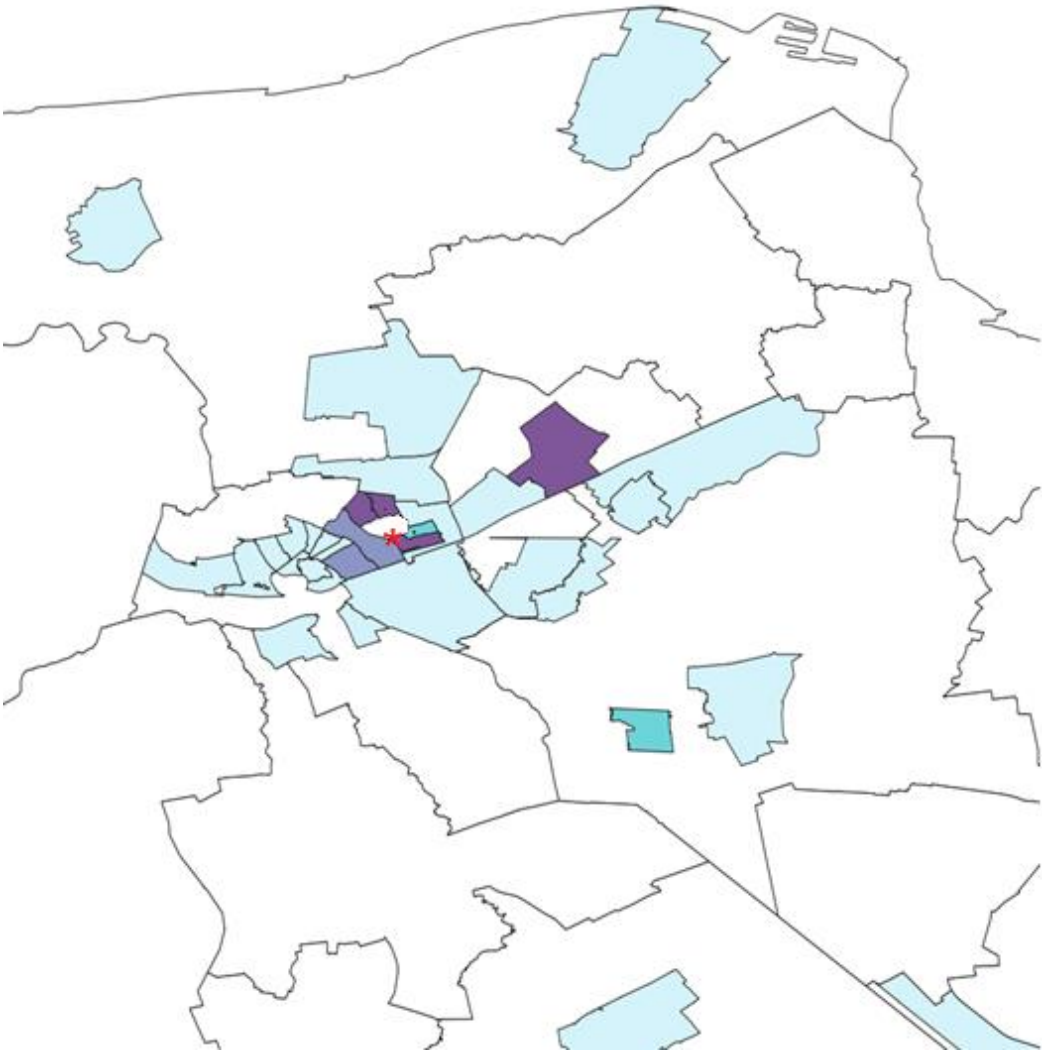
2022

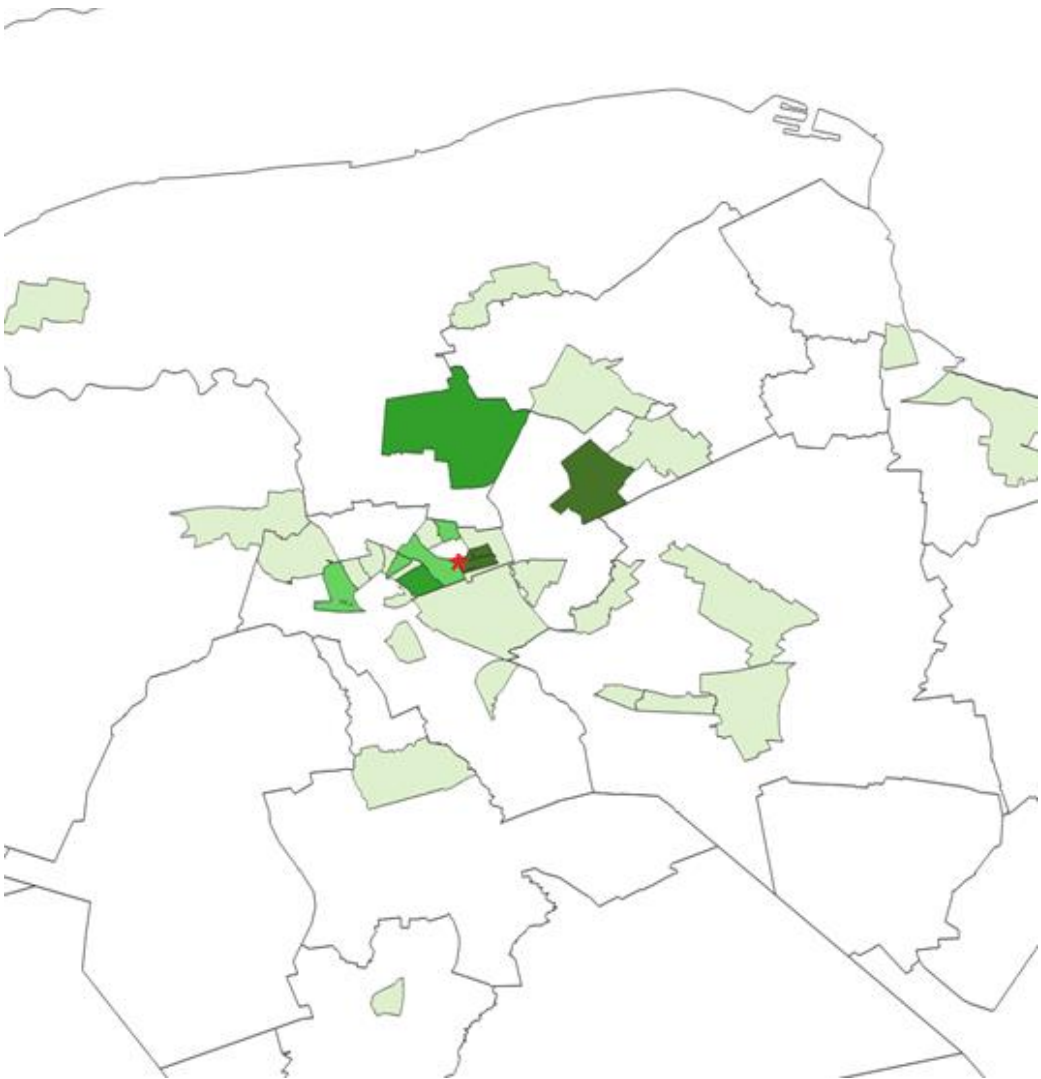
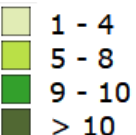

12. CSG Kluiverboom

2017

2022

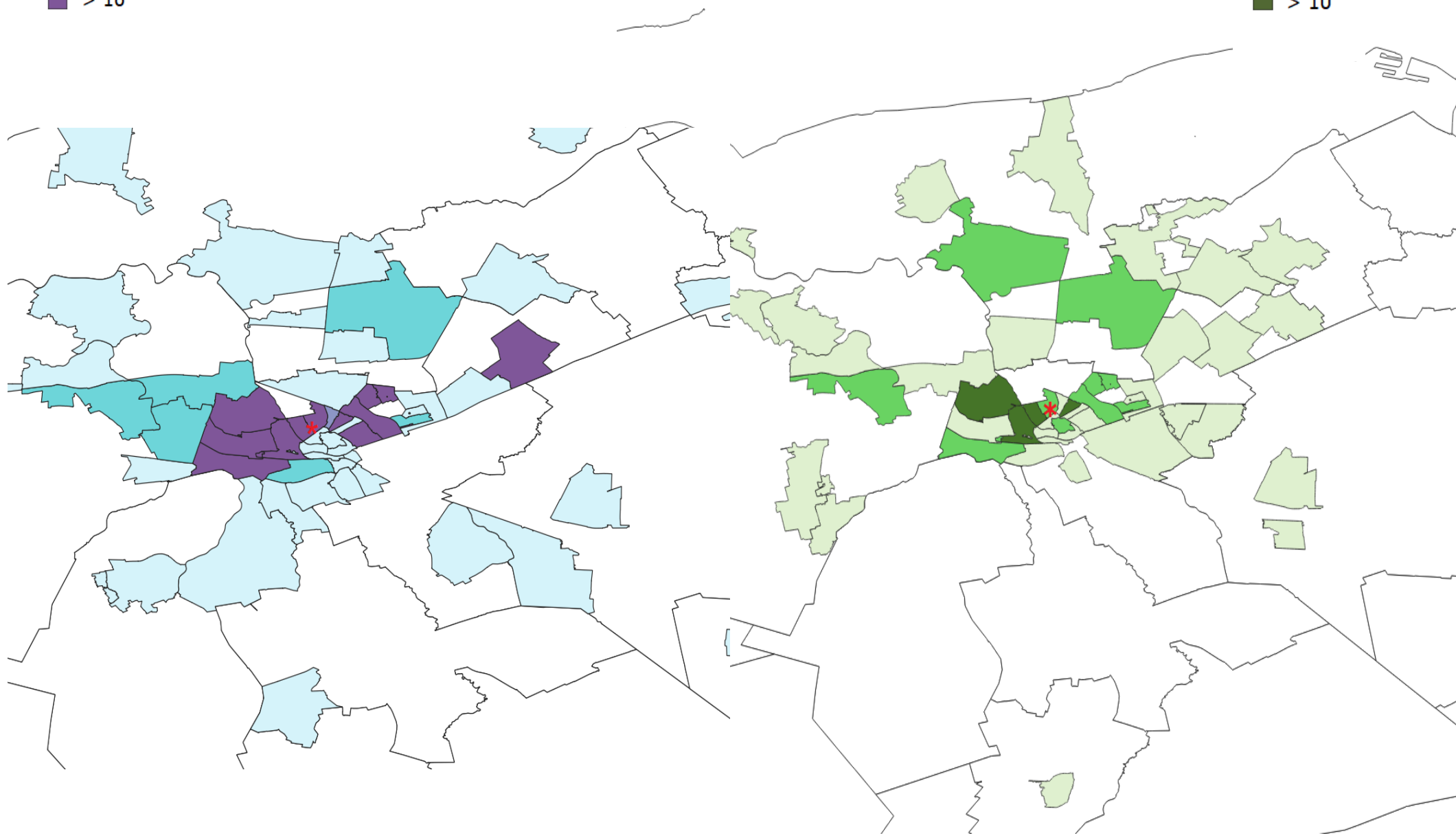
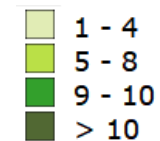

2017

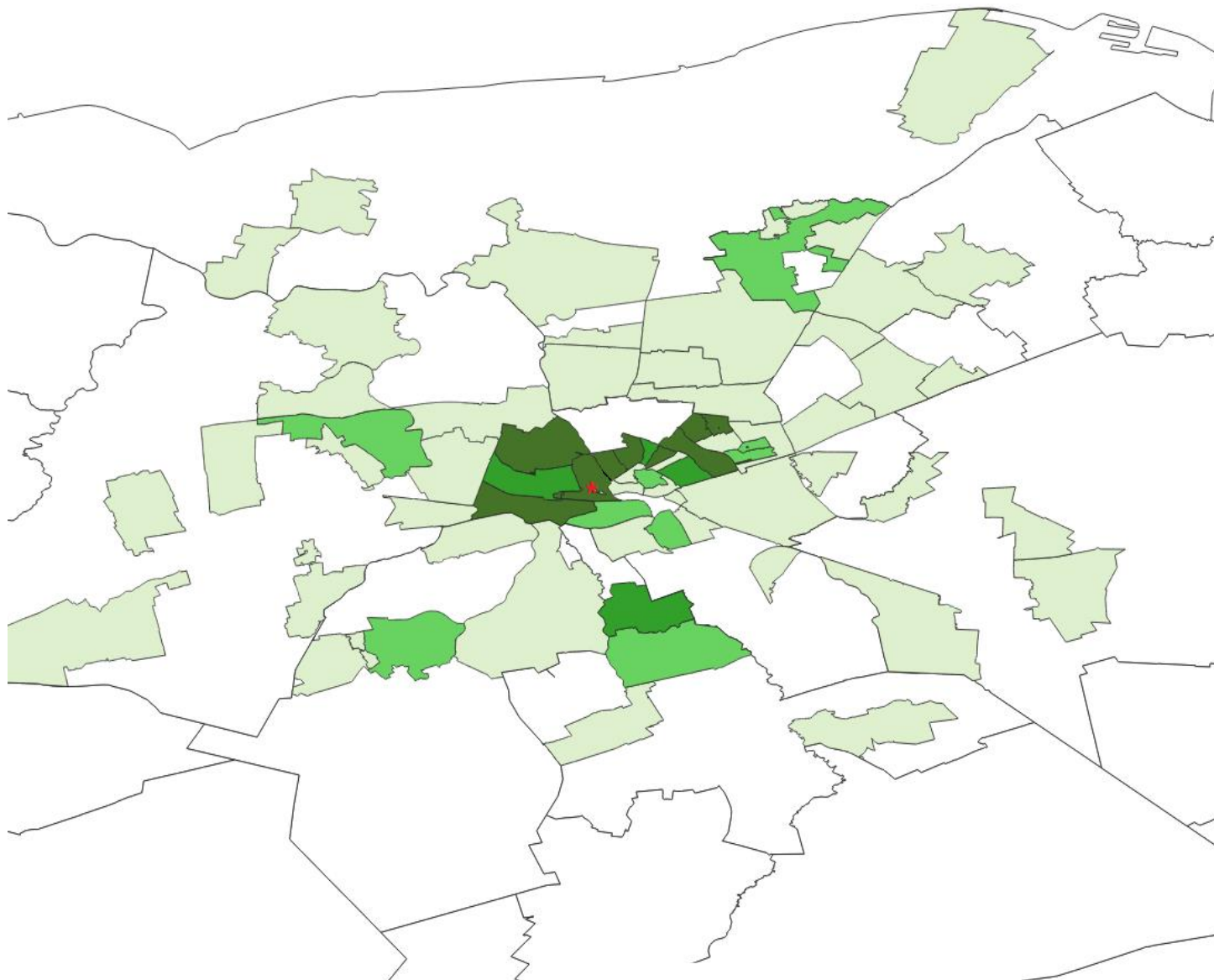
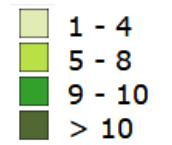
13. Kamerlingh Onnes

2022

14. Leon van Gelder

2022

Colofon

Vmbo leerlingen in de gemeente Groningen

Van schooljaar 2017-2018 tot en met schooljaar 2021-2022

Auteurs

Thaïra Openneer

Inge de Vries

Maand van uitgave

September 2023

Opdrachtgever

Gemeente Groningen

Fotografie

Deon Prins

Uitgave

Onderzoek, Informatie en Statistiek Groningen

Online publicaties OIS Groningen

<https://publicaties.oisgroningen.nl>

Contactgegevens

T: (050) 367 56 30

E: info@oisgroningen.nl

I: www.oisgroningen.nl

X: @basisvoorbeleid